Cavit Galip yoldaş kavgamızda yaşıyor!
Devrim ve sosyalizm mücadelesinde son günlerine kadar kavganın içinde oldu!

toplumsal özgürlük

facebook.com/ToplumsalOzgurlukPartisi twitter.com/toplumsalozgur 3,5 TL / Haziran 2022

"Her an her şey olabilir" ülkesi

Juliana Gözen

Baş döndürücü hızda yaşanan gelişmeler, krizlerin çözülemedikçe derinleşmesi, gerilimin sürekli artarak sürmesi, iktidarın uyguladığı şiddetin tüm toplumsal kesimlere yönelmesi; ülkede "her an her şey olabilir"miş hissini yaratıyor. İktidarın yaratmak istediği tam da bu ya. Tüm devlet olanaklarını ve elinde tuttuğu gücü seferber ederek hasımlarını şoka uğratmak ve hatta tüm toplumu afallatarak sorunların kaynağına doğru hareket etmelerini engellemek.

(...) *Devamı 2. sayfada*

Valilik ve kaymakamlık niçin kaldırılmalıdır?

Hasan Durkal

Valilik ve kaymakamlık makamları eski Osmanlı devlet yapısının modernize edilmiş birer uzantısıdır. Bu mülki idare amirleri Osmanlı döneminde karşımıza, bölge ve döneme bağlı olarak, beylerbeyi, sancakbeyi, kadı, subaşı, mutasarrıf şeklinde çıkıyorlardı. Fetihler yoluyla ülke büyürken, yönetici sınıfın topraklar üzerindeki denetimini arttıracak, çeşitli güçler arasındaki ilişkilerin dengelenmesini sağlayacak, otoriteyi tesis edecek, toplanan haracı merkeze aktaracak bir taşra yönetimine ihtiyaç duymuştu.

(...) *Devamı 5. sayfada*

Omuz verin yüklenelim, birlikte gönderelim!

Halkın her geçen yoksullaşmasından adeta keyif alıyorlar. Nasıl almasınlar? Kendileri bu yoksullaşmadan zenginleşerek milyonlarca doları yurtdışına çıkarıyor ve iktidar sonrasının sefasını hazırlıyor. Ama kaçış yok! Hesap verecekler!

Yolun sonuna geldiklerinin farkındalar!
Yine de, son bir gayretle iktidarlarını biraz daha uzatabileceklerini sanıyorlar. Daha çok sömürüp zulüm ederek ve daha fazla hakaret ederek halkı sindirip, büyüyen öfkeyi söndürmeye çalışıyorlar. Halka ne olduğu zerrece umurlarında değil.

Yoksulluğumuzdan zenginleşiyorlar

Gıdadan elektriğe ulaşımdan doğalgaza temel ihtiyaçlarımıza her gün zam yapılıyor. Benzine zam yapılmayan günler sayılı!
Yıllık enflasyon yüzde 200'e yaklaşırken yüzde 70 olduğunu açıklayarak adeta halkla alay ediyorlar. Üstelik büyük bir pişkinlikle sırıtarak "enflasyon düşüşe geçti" diyorlar!
Halkın her geçen yoksullaşmasından adeta keyif alıyorlar. Nasıl almasınlar?
Kendileri bu yoksullaşmadan zenginleşerek milyonlarca doları yurtdışına çıkarıyor ve iktidar sonrasının sefasını hazırlıyor.
Ama kaçış yok! Hesap verecekler!
Ülkedeki kimsenin adaletine inanmadığı mahkemelerinde Gezi davasında cezalar yağdırdılar.
Halkın korkacağına ve bir daha isyana kalkışamayacağını düşünüyorlar.
Yetmiyor, her gün yeni bir yaratıcı hakaretle halkın öfkesi aşağılanıyor, suçlanıyor.
Ama nafile! Her geçen gün suçları kabarıyor!
Kaçış yok! Hesap verecekler!

Halk güçleri başarabilir

Hesabı da, "az kaldı", "sabredin" diyerek halkın öfkesini dindirmeye çalışan 6'lı masadakiler değil, ancak halk güçleri sorabilir. AKP-MHP iktidarına karşı alanlarda, sokaklarda ve hayatın her alanında direnen işçiler, emekçiler, kadınlar, Aleviler, Kürtler, LGBTİ+ ve gençler yani her geçen gün özneleşen halk güçleri başarabilir ve başaracaktır.
Omuz verin yüklenelim, birlikte gönderelim!

İktidar zorlanıyor!

Şimdiye dek atlarını "başarıyla" sürdükleri bu yolda artık hangi yöne dönerlerse dönsünler çıkış yapmaları oldukça zor!

4

Sermayenin ucuz emek kaynağı göçmen işçiler

Sermaye "rekabet", çatışma ve gerilim noktaları yaratarak emek piyasasını baskılıyor.

8

Her Yer Çocuk Yaz Etkinlikleri

Bu yıl da yine onlarca mahallede, binlerce çocukla birlikte yapılacak etkinlikler.

12

Emekçilerin acil ihtiyacı olarak laiklik

Pelin Kahiloğulları

Türkiye'de uzunca bir süredir var olan çoklu kriz ortamı derinleşerek sürüyor. Neler olabileceği konusunda yaşanan belirsizliğin yarattığı gerilim, derinleşen yoksulluk ve toplumun içindeki güven ve dayanışma ilişkilerindeki çözülme gibi kimi durumlar güç kazanıyor. O arada, sanki kendiliğindenmiş gibi toplumun içine sızan bir girdap toplumsal yaşamı kendi içine alıp, boğmaya çalışıyor.

(...) *Devamı 3. sayfada*

Buzu kıracak o gücün inşasında üçüncü ittifakın rolü

Sınıf savaşı gerçeği sahte sorunları dağıtarak kendi gerçeği üzerinden yeni bir topluma doğru gidişin yollarını inşa ediyor!

Perihan Koca

Oyunda kalmak ruhsal bir güç gerektirir. Oyunu kazanmak ise gücün ta kendisi olmayı. Kuşkusuz biz bir oyunun içinde değiliz. Dişiyle tırnağıyla etiyle kemiğiyle her şeyi iliklerimize kadar hissettiğimiz kanlı canlı bir hayatın tam ortasındayız. Bu hakikat debdebesinde güç, yaşam ile eşdeğer bir politik muhtevaya sahip. Kapitalizmin yarattığı ve sonsuza dek vaat ettiği sahte cennet bir sınıra dayandı. O sınır zorlandıkça, gelecek zamana atfedilmiş olan 'kıyamet' senaryosu öne, bugüne, zamanın şimdisine çekiliverdi. Savaşlar, salgınlar, yıkımlar, kıyımlar, cinayetler, tecavüzlerle bezeli şok taarruzları olağanlaştırılarak, sürekli bir distopyanın içine çekiliyormuşuz hissi ile yaşamaya başladık.

Açlık krizi kapıda

En temel ihtiyaçlarını karşılayamayan insanların sayısı her geçen gün hızla artarken, "açlık" hiç olmadığı kadar yakıcı bir gerçeğe işaret ediyor. Ülkemiz, bugün ciddi bir açlık sorunuyla karşı karşıya. Üstelik, içerisine itildiğimiz cehennemde, kapıya dayanan tek tehlike açlık da değil. İktidar, kuşatıcı bir politik hat izleyerek, tansiyonu günden güne yükseltirken, yürüttüğü çoklu savaş politikalarıyla milliyetçiliği ve şovenizmi sürekli kaşıyor.

(...) *Devamı 5. sayfada*

POLİTİKA

Kitlelerin siyasal ve toplumsal talepleriyle sözünü söyleyebildiği ve özneleşebildiği bir yol da var ve o yol açık.

"Her an her şey olabilir" ülkesi

Gerçeklik onu dönüştürecek itici bir güç ile karşılaşamazsa bir süre sonra nesneleşir. Sürdürülemez olduğunu bildiğimiz ama aynı zamanda şu an süren bu cehennemi durumu değiştirebilecek olan, nesnel duruma devrimci müdahalelerde bulunmaktan geçiyor.

Juliana Gözen

(...) *1. sayfadan devam*

İktidar, ülke politik ortamını istediği biçme sokmak için yerel ve uluslararası tüm koşulları değerlendirerek siyasal, toplumsal ve ekonomik yönleri bulunan çok yönlü bir saldırı düğmesine bastı.

Aynı el...

Milyonlarca insanın iradesini temsil eden HDP'nin genel merkezi önünde milletvekiline "Seni duvara çivilerim" diyen ağız ile Gezi davasının kararına imza atan el aynı yerden yönetiliyor. Canan Kaftancıoğlu'na verilen ceza ile enerji işçilerinin hak arama mücadelesinden Sabancı Holding'i koruyanlar aynı yerden talimat alıyor. Siyasi çıkarı için yargı sopasını kendisinden olmayan herkesin üstünde Demokles'in kılıcı gibi sallıyor iktidar. Kitleleri harekete geçirebilecek huzursuzluğun yerine korku ve güvensizlik otursun ki iktidarın bekasını tehdit etmesin, amaçlanan bu.

Uzay yolu nereden geçer?

Milli uzay programının açıklandığı günlere konserlerin ve festivallerin valilikler tarafından "kamu güvenliği" ya da "toplumun ahlakı" gerekçe gösterilerek yasaklanma haberleri eşlik etti, yasaklamalar devam ediyor. Uzaya gidilebilir ama konsere hayır!
Bir yandan "Bir kıvılcım bütün bozkırı tutuşturabilir" nesnel gerçekliğini görerek kitlelerin eğlence ve dayanışma alanlarında girdikleri etkileşime müdahale eden iktidar, aynı zamanda gerçekleştirmek istediği toplumsal dönüşüm için yasaklara ihtiyaç duyuyor. Kendisinden olmayan; Kürt, Zaza, Ermeni, kadın, LGBTİ+, genç olan her şeyi yasaklamak zorunda. Yaratılmak istenen toplumda onlara (bize) yer yok. Aynı zamanda dışarıda da Rusya-Ukrayna savaşında yakaladıkları pozisyonu şimdi Suriye'ye operasyon iznine çevirmeye çalışarak seçimi garantilemek amaçlanıyor. Operasyona paralel bir şekilde HDP'nin kapatılması, muhalefetin ve halkın üzerindeki baskının daha da artırılması; fiili bir OHAL süreci ile seçime gitmek hesaplanıyor.

Önümüzü açan nesnellik

Ancak tüm bunlar olurken ayağına dolananların etkisi ve gücü artıyor; başka bir ihtimalin de devrede olabileceği güçlü bir nesnellik oluşuyor.
Aralık sonu girilen yeni ekonomik yönelimin ağır sonuçlarını yaşıyoruz, kur korumalı mevduat ile durdurulamayan döviz yükselişi, açlık tehlikesinin retorik bir kavramdan çıkıp gerçekliğe bürünmesine sebep oluyor.
Ekonomik krizi açık bir sınıf düşmanlığı ile yöneten iktidar, halk zamlara ilişkin açıklama beklerken, konut paketi açıklayarak bu savaşta kimi koruduğunu açıkça ifade etmiş oldu.
Tablo bu kadar açıkken Kılıçdaroğlu'nun seçim güvenliği ile sınırlı çıkışları devede kulak kalıyor.
Erdoğan karşıtlığı ile sınırlı bir mücadele çağrısı, sistemin gerçek krizlerinin üzerine bir süre daha örtü çekmek anlamına geliyor.
Çıkışı tamamen sandığa hapsederek başka bir çıkışsız yolu işaret eden "muhalefet"in çizgisinin karşısında, kitlelerin siyasal ve toplumsal talepleriyle sözünü söyleyebildiği ve özneleşebildiği bir yol da var ve o yol açık.

CHP varlığının gereklerini yerine getiriyor

Derinleşen ekonomik kriz ve yoksulluk, halkın öfkesinin Kılıçdaroğlu'nun sönümlendirme ya da kanalize etme becerilerini aşacağına işaret ediyor.

Hasan Feramuz

AKP-MHP iktidarı, faşizmi inşa çabalarını amok koşucusunu kıskandıracak şekilde sürdürürken CHP de üstündeki pası atma zahmetinde bulunuyor. Uzun zamandır hasreti çekilen bu zahmet, kimi kesimlerde "umut" yaratsa da CHP'nin varlığını sürdürmesi açısından zaruri bir çaba.

Sistemin korunması

Devleti kuran parti olmanın yanı sıra düzeni devam ettiren parti olma niteliğini gururla taşıyan CHP, içinden geçtiğimiz devlet krizinde de "ben buradayım" diyor.
İşlevi krizleri çözmek yerine geçici bir süre steril ortam yaratmak olan CHP, kurulan altılı masaya başkanlık ederek, krize neden olan sistemi değiştirmeyi değil pürüzlerini gidermeyi amaçladığını gösteriyor. Kurulan masada halkın acil sorunları olan geçinme, işsizlik ve barınma gibi sorunları ele almayıp "gelecek güzel günlere" havale ediyor; cumhurbaşkanlığı ve başbakanlığın kimin olacağı şimdiden belirlenirken masanın devrilmemesi için ilkesizliğin kitabı yazılıyor. Irkçılığın palazlandırılmasına Kılıçdaroğlu "en iyi ülkücü benim" ile cevap veriyor, dinbazlık adına konulan yasaklara ise dindarları ve "masadaki ortakları" küstürmeme adına sessiz kalıyor. Siyasal alanın sağda konumlanmasına destek olan CHP, devlet krizinin çözümünü sağcı ve faşist güçlerin inisiyatifine bırakıyor.
Fakat bu bile krizin ateşinin CHP'ye dokunmasını engelleyemiyor. Canan Kaftancıoğlu'na verilen ceza ve Ekrem İmamoğlu'na açılan dava ile CHP'ye "sınır çiziliyor". Çizilen sınıra SADAT'ın kapısına gidilerek verilen cevap ise sınırı aşma çabasını değil "dengeleri bozarsan zararlı çıkarsın" mesajını verme niteliğini taşıyor.

Halkın öfkesi

Kılıçdaroğlu, Erdoğan "pürüzünün" giderilerek sistemin ve sistem içi dengelerin korunup devam etmesi için gösterdiği özeni halktan da "esirgemiyor".
Aralık ayında düzenlenen Mersin mitingindeki halkın "beklenmeyen" öfkesini sönümlendirmek için öfkenin içini boşaltmaya çabalayan Kılıçdaroğlu ne yazık ki başarısız oldu. Halkın öfkesinin sönümlenmek bir yana her geçen gün artması, Kılıçdaroğlu'nu bu öfkeyi sisteme kanalize etme çabasına "itti".
İstanbul'da gerçekleşen 21 Mayıs mitinginde "Dindarı, dinsizi, sofusu, sufisi, Türkü, Kürdü, Arabı, Çerkezi, solcusu, sağcısı"na kadar bütün halkın birleştirici unsuru olduğunu ilan eden Kılıçdaroğlu, meydanı dolduran yüz binlerin öfkesini bir süre daha soğurabilme becerisine sahip olduğunu gösterdi.
Fakat derinleşen ekonomik kriz ve yoksulluk, halkın öfkesinin Kılıçdaroğlu'nun sönümlendirme ya da kanalize etme becerilerini aşacağına işaret ediyor.
Bu aşma yaşandığı takdirde (Kılıçdaroğlu'nun "Bize katılacaksınız" ya da İmamoğlu'nun "Vız gelir tırıs gider" söylemlerinin gösterdiği üzere) CHP'nin halkın öfkesinin yanında değil tam karşısında olması ihtimali işten bile değil.

Halk hala Gezi'nin ufkunda beliren ülkenin peşinde

Yeni bir Gezi olmayacak. Gezi'nin tekrarı, aynısı olmayacak. Artık bambaşka koşullardayız. Ne bilincinde istediği yaşam giderek daha da beliren halk Gezi'deki gibi ne de faşizme doğru tam gaz ilerleyen iktidar.

Hatice Göz

Biz, Gezi bitmedi sürüyor derken, iyi niyetimizi ifade etmiyorduk. Hayal görmüyor ya da Gezi'de olanları abartmıyorduk. Aksine Gezi tam da bağrından filizlendiği halkın gerçekliğinin ürünüydü. O gerçeklik bugün hala kendini koruyor, hem de en güçlü şekilde.

Gezi dün neydi?

9 yıl önce yaşanmış bir halk ayaklanmasının bugünün güncelliğinde nereye denk düştüğünü hatırlamak, bugün ve yarını kavramak noktasında önemli olacak. Hatırlayalım.
Gezi o günün Türkiye'sinde işçilerin, kadınların, gençlerin, LGBTİ+ların, doğa ve yaşam savunucularının, bir bütün olarak ülkede "bu böyle gitmez, değişmeli" diyen halkın sesinin buluştuğu zemindi. Ülkenin dört bir yanında meydanlar adalet, eşitlik, demokrasi, insanca yaşam ve özgürlüklerini isteyen halkla dolup taşmış; bu isyan günlerce sürmüş, içine milyonları katarak ülke tarihinde bir kırılma noktası yaratmıştı. Ülkenin demokrasiden yana her bir parçası için de bir milat olmuştu: Gezi'den önce ve Gezi'den sonra vardı artık.
Haziran'da yaşanan bu isyan, halkın öfkesinin ve arayışlarının birleşimiydi. O birleşimin şimşekleri egemenleri sarsmış, korkutmuş ve dengelerini bozmuştu.
Gezi ilk andan itibaren, içindeki milyonların çıkış arayışıydı. Ufkunda taşıdığı başka bir yaşam hiç sönmedi.

Gezi bugün ne?

Dünden bugüne geldiğimizde çok şeyin değiştiğini görürüz. Ama aynı anda kimi şeylerin daha yakıcı biçimde güncelliğini koruduğunu, halkın içinde en canlı halleriyle nefes alıp verdiğini görürüz. Mesela Gezi'nin!
İktidarın yıllar sonra bir dosya çıkarıp bir grup insana ceza yağdırarak Gezi'de sokağa çıkan halkın tamamını, ama esasında oradan bugüne uzanan o toplumsal özgürlük arayışını bastırmak istediği çok açık. Gezi'nin halkta yarattığı etkiden korkuyorlar, sokağa çıkan insanlardan korkuyorlar, halkın bizzat eylemin içinde öğreniyor olmasından çekiniyorlar.
Üstelik bu halk korkusu yalnızca iktidar koalisyonunda da yok. Onlardan restorasyonculara yayılan geniş bir kesimin ortak kâbusu halkın gücü, birlikteliği, sokağa taşan öfkesi.
İşte dünün Gezi'si bugün tam da bunları ifade ediyor. İşçi sınıfının direnişlerini, kadınların sokakta güçlenen öfkesini, ekoloji hareketinin her yere yayılan eylemlerini, gençliğin kampüsleri dolduran taleplerini, LGBTİ+ların yaşam hakkı arayışını…
Halkın çıkış arayışı kendisini en diri ve berrak biçimde Gezi'de, onun sokakta öğrettiklerinde buluyor.

Yarının Gezi'si

Yeni bir Gezi olmayacak. Gezi'nin tekrarı, aynısı olmayacak. Artık bambaşka koşullardayız. Ne bilincinde istediği yaşam giderek daha da beliren halk Gezi'deki gibi ne de faşizme doğru tam gaz ilerleyen iktidar. Bugünün koşullarının doğurduğu yeni imkânları büyütmenin zamanı şimdi.
Şimdi sıra Gezi'de yapamadıklarımızı da yapmakta. Şimdi işçi sınıfından kadınlara, ekolojistlerden gençlere kadar ülkenin dört yanında direnen, örgütlenen parçalı hareketleri içine alacak demokratik-halkçı bir çıkışı örgütlemekte.
Şimdi sıra Gezi'yi de arkamıza alıp, daha fazlasını kazanmakta.
Çünkü orada, o gün, o meydanlarda milyonların gözünde beliren, imkânı kavranan yeni yaşam uzak değil. Şimdi onu kazanma zamanı.
Peşindeyiz, illa ki kazanacağız!

POLİTİKA

Pelin Kahiloğulları

Halkçı-demokratik bir laiklik temelinde yürütülecek mücadelenin toplumsal hegemonyası, tek başına söylemle inşa edilemez.

Emekçilerin acil ihtiyacı olarak laiklik

Hamlelerini arttıran Erdoğanist İslam, İslam'ı sermayenin hizmetine sokarken, "sebat, fıtrat, kader, şükür" gibi "boyun eğen" tutumları yücelterek, toplumu yoksulluk karşısında "kabullenici bir çıkışsızlığa" itiyor.

(...) *1. sayfadan devam*

Girdabın çapı büyüyüp hareketi hızlandıkça, egemenlerin kışkırttığı ve halkı etnik kimliğine ve inançlarına göre düşmanlaştırıp kutuplaştıran eğilimler güç kazanıyor.

Bu halk düşmanı girdabın içinde, aslında T.C.'nin kuruluşundan itibaren özellikle Aleviler ve Kürtler üzerinden belirginleşen asimilasyon-yok etme politikaları ek güç kazanıyor ve bu yöndeki saldırılar artıyor.

Ek olarak, aynı girdabın içinde, son dönemde hamlelerini arttıran Erdoğanist İslam, İslam'ı sermayenin hizmetine sokarken, "sebat, fıtrat, kader, şükür" gibi "boyun eğen" tutumları yücelterek, toplumu yoksulluk karşısında "kabullenici bir çıkışsızlığa" itiyor.

Resmi muhalefetin ise, Yargıtay açılışında, sonrasındaki Diyanet Akademisi yasasındaki tutumunda ve yerellerde belediyelerin etkinliklerinde de görüldüğü üzere, Erdoğanist İslam'la özel bir sorunu yok.

Resmi muhalefet, laikliği, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması sınırlılığında tutan bir göstermelik söylem içinde.

Bu koşullarda, en basit haliyle, siyasal ve toplumsal yaşamın herhangi bir dinle/inançla belirlenmemesi anlamına gelen laiklik mücadelesi bugün emekçilerin acil ihtiyacıdır.

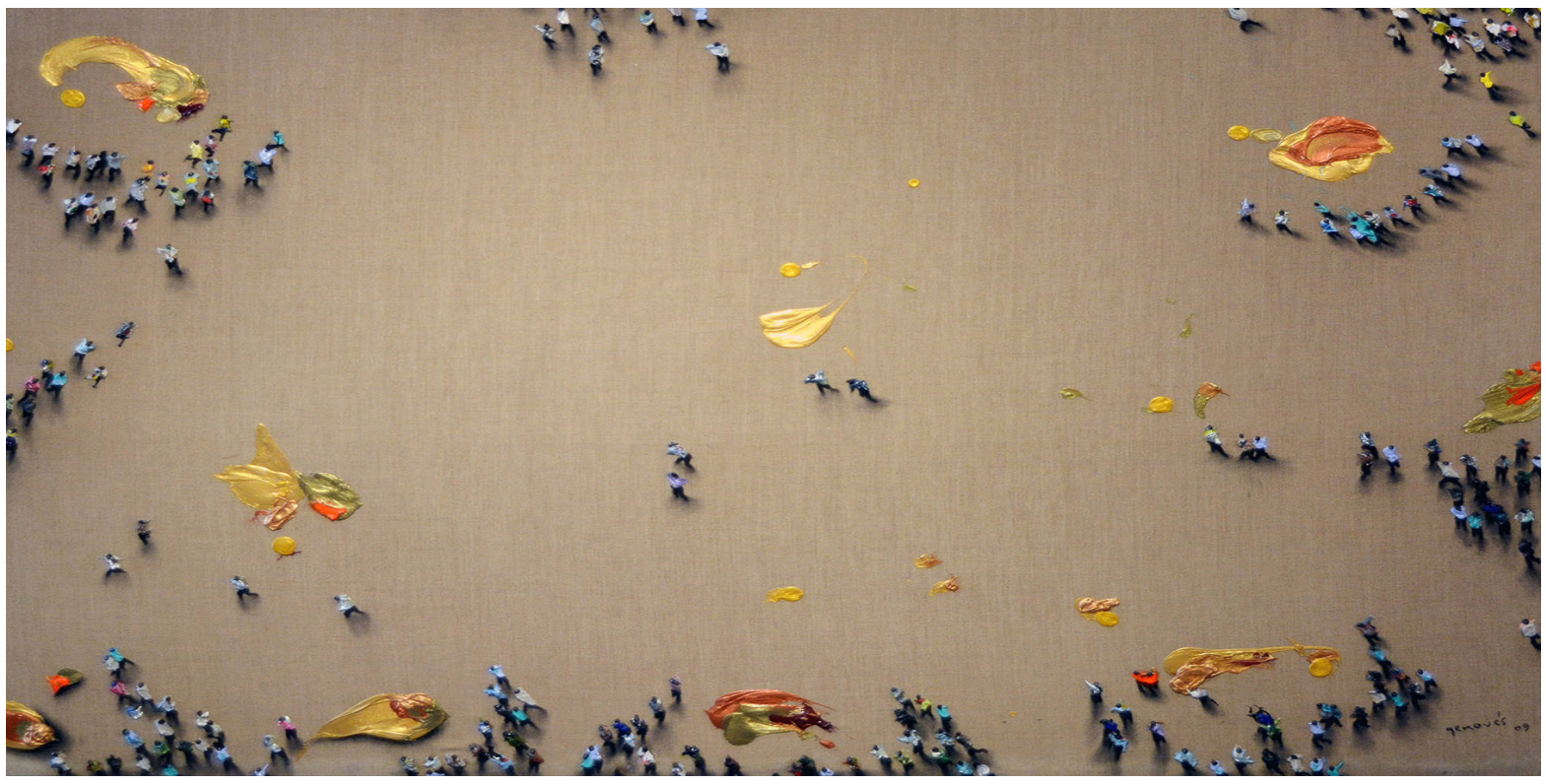

Neoliberalizmin siyasal İslam temelinde yeniden üretimi

İktidar, ekonomik krizin faturasını emekçilere kesiyor, yoksuldan alıp zengine veriyor. En zenginlerin gelirden aldıkları pay artan hızla çoğalırken hem herkes yoksullaşıyor hem de yoksulların toplumsal zenginlikten aldığı pay düşüyor.

Çalışma, barınma, beslenme gibi en temel ihtiyaçlar, milyonlarca insan için ulaşılmaz hale geldi. Ertesi günü geçirecek geliri olmayan milyonlarca insan durmadan borçlandırılıyor.

Bu zaman içinde, sermaye sınıfı karına kar katıyor, KOÇ Holding'in 2022'nin ilk çeyreğindeki karı 2021'e göre yüzde 218 arttı.

Pandemi boyunca canı pahasına çalıştırılan işçiler ise, "milli ve dini" duygular üzerinden konsolide edilmeye çalışıldı. TÜSİAD'ın sitesinde de yer alan Hak-iş, TOBB gibi kurumların da imzacı oldukları ortak açıklamalarda "milli ekonominin devamı" ve "Allah'ın yardımcı olacağı" vurguları hem sermayenin farklı fraksiyonları hem de kimi "işçi sendikaları" tarafından emeğin sömürüsü ve denetimi hedeflerine ulaşmak için sıkça kullanılıyor.

Kapitalist çelişkilerin gizlenmesi, 90'da MÜSİAD'ın kurulması ve gücünü arttırmasıyla "İslami ahlak, din kardeşliği" temelinde yeniden inşa edildi. Siyasal İslam, yolsuzlukların üstünün örtülmesi ve sömürünün derinleştirilmesi üzerinden sermayenin önünü epey açtı.

Siyasal İslam ve milliyetçilik temelinden hareket eden "İşçi Sendikaları Konfederasyonu" Türk-İş ve Hak-İş de sermayenin önüne çıkacak "engelleri" kaldırmada yardımcı oldu. Bu sendikalar, AKP iktidarı ve sermaye ile uyumlu şekilde Türkiye'nin en büyük 2 konfederasyonu haline geldi. Çalışma Bakanlığı'nın Ocak 2022 verilerine göre, sendikalara üye toplam 2 milyon 189 bin 645 işçinin, 1 milyon 213 bin 149'u Türk-İş'e, 727 bin 187'si Hak-İş'e üye. 2016'da MÜSİAD ile ortaklaşa gerçekleştirdiği "İşçi-İşveren Sosyal Diyalog Projesi'nde" de açıkça görüleceği gibi, Hak-İş'in görevinin işçi sınıfının direnme eğilimini zayıflatmaktır. "Yeni sendikal yaklaşımlar geliştirdikleri" iddiası, meydanlara çıkmayarak sorunları işverenle uyumlu şekilde masa başında çözme olarak tarifleniyor ve uygulanıyor. Sınıf farklılıkları görünmez kılınarak "ortak dini değerler" üzerinden bir "uzlaşı" inşa ediliyor. Bu yolla, emeğin sömürüsü yoğunlaşıyor, sermayenin zenginliği artıyor.

Türkiye'deki neoliberalizmin siyasal temelde yeniden üretimi, küresel kapitalizmin dünya çapındaki krizinden ve Türkiye'deki siyasal krizden doğru belirleniyor. Siyasal İslam'ın işçiler üzerinde kurduğu hegemonya da çatladı. İşsizlik, yoksulluk karşısında 2022 başından itibaren farklı iş kollarından binlerce işçi kendiliğinden fiili bir direniş başlattı. Direnişlerin bir bölümü kazanımla sonuçlansa da direnişler, ülke çapında bütünleşmiş ve kalıcılaşmış değil. Aynı zamanda işçi olma bilinci güçlense de sınıf bilinci henüz inşa olmuş değil.

İşyerlerinde, havzalarda ve yaşam alanlarında, sınıf kardeşliğinin, bir yandan ortak olan acil ihtiyaçların elde edilmesini hedefleyen mücadeleler ile, öte yandan bu yöndeki bilinçli siyasal müdahalelerle inşası üzerinden, göçmen düşmanlığının, ırk, inanç -Kürt-Alevi ayrımının- ortadan kalkmasını sağlayacak bir pratiğin gerçekleşmesi acil ihtiyaç olarak belirginleşiyor.

Gündelik yaşama müdahale

İktidar, yoksullaştırma ve muhafazakarlaşma politikalarına aynı anda hız kazandırmış durumda. Söz gelimi, Diyanet Akademisi Yasası ve konser yasakları, iş cinayetleri, pahalılık ve açlıkla iç içe geçerek var oluyor.

AKP iktidarı, yasalar ve yasaklarla gündelik yaşamı kendi Erdoğanist İslam kodlarıyla belirleme gayreti içinde ve iktidara geldiğinden günümüze özellikle kadınlar ve çocuklar üzerinden sürdürdüğü gündelik yaşama müdahaleyi, günümüzde içki ve konser yasakları ile genişletiyor.

Aynı zamanda, eğlenme, sinemaya tiyatroya gitme, yeme-içme ve seyahat etme gibi kültürel etkinlikler, pahalılık yüzünden ulaşılmaz hale geliyor.

Sermayenin her an daha da daralttığı kuşatması altında bir "açlık çaresizliğine" hapsedilen toplumsal yaşam, devletin ve belediyelerin gücünü arkasına alan cemaatler ve vakıfların oyun alanına dönüyor. Neredeyse her mahalleye yayılan cemaat dernekleri ve derneklerin gerçekleştirdiği etkinliklerle toplum belirleniyor.

Ekonomik krizin derinleşmesi, yoksul Müslümanların AKP'den uzaklaşmasını sağlıyor, ama bu durum cemaatlerin etki alanını azaltmış değil.

Kapitalist sistemin insan ilişkilerinde yarattığı parçalanma ve çözülmenin yarattığı boşluk büyük oranda cemaatlerin kurduğu yerel ağlar üzerinden dolduruluyor. Bu ağlar, aynı zamanda yerellerde yoğunlaşan çete, şiddet, uyuşturucu sarmalına dokunmuyor ve hatta bunlara karşı oluşacak herhangi bir örgütlenmenin de önünü kesiyorlar.

Laiklik mücadelesi restorasyonculara bırakılamaz

En temel ihtiyaçların bile karşılanamadığı bir gerçeklik içinde açığa çıkan toplumsal gerilimin kırılma yönünü, yaşamın her alanındaki ama özellikle de emekçilerin çalışma ve yaşam alanlarındaki günlük yaşama an an müdahale eden/edebilen güçler belirleyecektir.

Evet, iktidar ile toplumun gerçekliği birbirinden farklılaşıyor. Bu durum Erdoğanist İslam'ın söylem hegemonyasını zayıflatıyor. Ancak, söylem düzeyinde zayıflayan hegemonya, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme, Diyanet Akademisi yasasının geçirilmesi gibi yasal hamlelerle inşa edilen idari ve kurumsal işleyişin gücüyle yeniden kurulmaya çalışıyor.

Kemalist laiklik tasfiye edilirken kafasını çevirip havada uçan kuşlara bakan ve şimdi de kurulan rejime karşı mücadele için sandığa randevu veren restorasyoncu güçlerin ise, bırakalım eşit yurttaşlık temelinde bir laiklik mücadelesi yürütmesini önceki Kemalist döneme dönme gibi bir hedefleri de yok. Erdoğanist İslam üzerinden inşa edilen, "emeğin denetimi" gibi sermaye yanlısı "kazanımlardan" ödün vermeyecekleri açıkça görülüyor.

Erdoğanist İslam ve restorasyoncu "laiklik" söylemi karşısında emekçilerin, kadınların, Alevilerin ve Kürtlerin kendi ihtiyaçları doğrultusunda ortaya koydukları günlük pratikler, halkçı-demokratik bir laiklik mücadelesinin kurucu ögeleri.

Kürtaj eylemselliklerinden İstanbul Sözleşmesi'nin iptaline karşı mücadeleye kadar uzanan oldukça geniş ve zengin

bir alanda, iktidarın muhafazakarlaştırma saldırılarına karşı kadınların uzun yıllardır sokakta inşa ettiği önemli bir pratik var.

Yine uzun yıllardır özellikle yoksul mahallerde çocuklarla gerçekleşen yaz etkinlikleri, inşa edilmeye çalışılan "Erdoğanist İslam" zemininde toplumsal düzene karşı çocukların kendileri özgürce ifade edebilmesi noktasında kritik bir önem taşıyor.

Özellikle pandemiyle birlikte solun kitlelerle kurduğu bağ zayıfladı. Etkinlikler belli şehir merkezlerine sıkıştı.

Halkçı-demokratik etkinlikleri yerellere özellikle de emekçi semtlerine doğru yayma ve dayanışma ağlarını kurma-güçlendirme "yaz sıcağının serinleticisi" olacaktır.

İşçi geceleri, çocuk şenlikleri, kadın buluşmaları, gençlik maçları gibi etkinlikler, emekçi halkın yok edilmeye çalışılan dayanışma ve ortaklaşma kapasitesini güçlendirecek, kapitalizmin yarattığı çözülme karşısında yeni toplumsal düzenin ilk kurucu nüvelerini oluşturacaktır.

Erdoğanist İslam'a ve restorasyoncu güçlerin utangaç laiklik söylemine karşı halkçı-demokratik bir laiklik temelinde yürütülecek mücadelenin toplumsal hegemonyası, tek başına söylemle inşa edilemez.

En temel ihtiyaçların bile karşılanamadığı bir gerçeklik içinde açığa çıkan toplumsal gerilimin kırılma yönünü, yaşamın her alanındaki ama özellikle de emekçilerin çalışma ve yaşam alanlarındaki günlük yaşama an an müdahale eden/edebilen güçler belirleyecektir.

POLİTİKA

Oğuzhan Kayserilioğlu

Güncel koşullarda halkçı-demokratik bir seçeneğin güçlenmesi ve 3. seçenek düzeyinde ağırlık kazanmasının koşulları mevcuttur.

İktidar zorlanıyor!

Evet, yasasızlık, kuralsızlık, keyfilik, her şeyin tek bir kararla hızla değişivermesi gibi mevcut iktidara has bazı özellikler, iktidar alanına dümeni hızla tam zıt yöne doğru büküvererek sıkıştıkları yerden çıkıverme imkanı veriyordu. Ancak, şimdiye dek atlarını "başarıyla" sürdükleri bu yolda artık hangi yöne dönerlerse dönsünler kendilerini soktukları açmazdan çıkış yapmaları oldukça zor!

İktidar güçleri kaybetme olasılığıyla yüzleştikçe daha "cesur" ve yıkıcı hamleleri göze alıp, siyasal süreci gittikçe daha kaotik bir duruma sürüklüyor. Artık "ustalaştıklarını" düşündükleri "kaotik ortamı-krizleri yöneterek iktidar olma" konumlarını ancak böyle koruyabileceklerini düşündükleri anlaşılıyor.
Evet, şiddet mi, hakaret mi, yasak mı, dinbazlık mı, kadınları aşağılama mı, yasasızlık mı…vd., hepsinin daha fazlası, yetmeyince daha da fazlası, birbirini tetikleyip gün be gün çoğalarak önümüze konuyor; toplumsal yaşam sonuna dek geriliyor, "bu da olmaz" denilenlerin hepsi oluyor; en sonunda yaşı 70'e dayanmış birisi hangi kompleksleri harekete geçirdiyse bel altından konuşmaya da başladı!

Açmazlar ve ağırlıklar

Bir "Reis" ve etrafında toplanmış birbirinden farklı ama hepsi "Reis'e bağlı" iktidar odakları olarak düzenlenmiş iktidar alanının anlayamadığı durum ise, artık gidecekleri fazla bir yolun kalmadığı, bu yolda devam edildiği takdirde kendilerini de parçalayacak bir kaosa doğru sürüklenildiği, sürdürmeyi başardıklarının artık "yavaşlatılmaya çalışılan iflas" durumundan başka bir şey olmadığı!
Evet, yasasızlık, kuralsızlık, keyfilik, her şeyin tek bir kararla hızla değişivermesi gibi mevcut iktidara has bazı özellikler, (resmi muhalefetin ve kimi sollarımızın "bu kadar da tutarsızlık olmaz ki" gevezeliklerine hiç aldırmadan) iktidar alanına dümeni hızla tam zıt yöne doğru büküvererek sıkıştıkları yerden çıkıverme imkanı veriyordu. Ancak, şimdiye dek atlarını "başarıyla" sürdükleri bu yolda artık hangi yöne dönerlerse dönsünler kendilerini soktukları açmazdan çıkış yapmaları oldukça zor!
Biriken suçlar, ABD-Rusya arasındaki alanda yaptıkları dansın alanının gittikçe daha tehlikeli ve gergin zemine dönüşmesi, bir çıkmaza sürüklendikleri ahmakça ekonomik saplantıları yüzünden yoksullaşan halkın öfkesi, Suriye'de cihatçı çetelerle kurulan derin ilişkilerin yarattığı sorunlar, çözümsüzlük politikasının kendilerini de sıkıştırmaya başladığı Kürt sorunu, düne kadar küfredip şimdi kapısını çaldıkları BAE ve Suudiler gibi güçlerin kendilerini dilenci olarak görüp aşağılaması gibi taşımak zorunda oldukları "ağırlıklar" hareket yeteneklerini ve hızlarını zorluyor.
Artık öyle oluyor ki, bizzat iktidarın çekirdeğindeki farklı iktidar odakları da birbirleriyle çatışıyor. Hepsi faşizmin kurumsallaşması sürecinin elemanı olmakta ortaklaşmakla birlikte, mevcut Türkçü-İslamcı faşizmin farklı nüanslarını temsil eden bu güçler, kaybetme olasılığı güç kazandıkça artan oranda birbirlerine pençe atıyor.

Atış serbest!

Reis hep yapageldiği gibi dümeni oraya buraya bükerek süreci idare etmeye çalışsa da, şimdi gelinen aşamada nesnel sınırlara çarpmaya başlayınca öfke kontrolünü kaybedip hırçınlaşıyor. Bu kişi, İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya girmesinden ("Ben başta olduğum sürece İsveç ve Finlandiya NATO'ya giremez"), Miçotakis'le ilişkiye ("Artık benim için Miçotakis diye birisi yok") olup biten her şeyi kendisinin birey olarak tercihine indirirken, kendi halkına ağır hakaretler yapmaya ("Aç sefil geziyor, o kadar zam yaptığımız halde, rakıyı, birayı almaktan geri durmuyor") ya da ("Sürtükler!") dek uzanan bir geniş alanda öylesine saçmalıyor; atış serbest!
Ama herkes de rahip Brunson olayındaki hızlı dönüvermeyi ya da düne kadar "15 Temmuz darbesini finanse etmekle" suçladıkları Suudi Arabistan ve BAE'lerinde saltanat süren aile-çetelerle aniden kucaklaşıverdiğini iyi biliyor! Şimdiye dek hep işe yarayan bu tür kıvrak dönüşler, şimdilerde kendisinin sıkışmışlığını gören muhatapları nezdinde eskisi kadar etkili olamıyor.
"Yürü koçum, kim tutar seni!" diyerek iktidar bloğunu Suriye'ye doğru iten Putin-Lavrov ikilisinin hangi hesapları yaptıkları da çok açık: Türkiye devletinin iktidarı ve muhalefetiyle "hassas noktası" ile oynayarak NATO'nun iç dengelerini bozmak ve o arada da Türkiye'yi batağa sokup mümkünse kendilerine bağımlı hale sokmak!

6'lı masanın iç yüzü

6'lı masa, Erdoğan öncülüğünde kurulan yeni cumhuriyetin ana yapısına itiraz etmiyor; esas olarak Erdoğan'ın artık miadını dolduran keyfi reisliğine son vermek ve buradan üreyerek kurulan yeni cumhuriyete zarar veren sorunları gidermek hedefleniyor.

Resmi/sistem içi muhalefet olan 6'lı masa, esas itibarıyla Reis odaklı iktidar alanının kaotik ortamı kaosa doğru sürüklemeye başlamasının devletin varlığını riske soktuğunu gören bazı devlet fraksiyonlarının ve aynı gerçeğin şimdi sıçrayarak artan kazançlarına rağmen kapitalist sistemin akışında pürüzler yarattığını hatta olası halkçı inisiyatiflerin önünü açabileceğini gören TÜSİAD odaklı finans-kapitalin endişeleri ve ihtiyaçlarını dillendiriyor. 6'lı masa, Erdoğan öncülüğünde kurulan yeni cumhuriyetin ana yapısına itiraz etmiyor; esas olarak Erdoğan'ın artık miadını dolduran keyfi reisliğine son vermek ve buradan üreyerek kurulan yeni cumhuriyete zarar veren sorunları gidermek hedefleniyor.
Yeni bir durum yaratmayacaklar: Erdoğan öncülüğünde yürütülen ve ordunun devletin oligarşik zirvesindeki ayrıcalıklı rolünü tasfiye ederek sermayenin mutlak diktatörlüğünün önünü açan, ama onun o arada edindiği güce ve derin tarihsel köklere dayanarak inşa ettiği şahsi diktatörlüğünü de tasfiye ederek, sermayenin somut-tarihsel hareketinin önündeki bütün "pürüzleri" tasfiye eden bir "restorasyon" süreci sonrasında, özel bir sermaye cenneti yaratacaklar!

Irkçılık ve dinbazlık

6'lının hem "İttihatçı" hem de "Abdülhamitçi" olmayı becererek sermayenin ve devletin acil güncel ihtiyaçlarını gidermenin toplumsal meşruiyetini sağlamaya çalışan gücü İYİP, mevcut AKP-MHP-Ergenekon odaklı iktidar alanından dökülenleri toplamakla ve suret-i haktan görünerek resmi siyasal sistemin sağın sağındaki kanadını kurmakla meşgul.
"Her şey" olmaya çalışırken gittikçe anlam ve ağırlık kaybı yaşayarak "hiçbir şey" olmakla yüzleşen CHP ise, aslında çoktan bitmiş siyasal ömrünü Kılıçdaroğlu'nun "kişiliksizlik" aşısıyla uzatıp, söz konusu yeni siyasal sistemin merkezini "acaba nasıl daha sağa çekebilirim" telaşıyla pek ince "balans ayarları" yapmakla meşgul. CHP merkezi sağa çektikçe daha da sağdaki güçlerin alanı ve toplumsal meşruiyeti artıyor, faşist güçlerin önü açılıyor. Yine de, CHP'nin çok da özel bir şey yapmadığını belirtmek için geçerken vurgulayalım; sözümona "demokrat" olan Biden Trump'un yeniden iktidara gelmesinin ya da Macron da Le Pen'in önünü açarak "burjuva demokrasisinin tasfiyesi" sürecini epey de heveslice yürütmüyorlar mı?

Restorasyoncu 6'lı, "büyük devlet adamı" olarak gördükleri Erbakan'ı ve Türkeş'i yüceltiyor, dinbazlıkta ve Türkçülükte iktidarla yarışıyor.
Irkçılık düzeyine düşmüş bir milliyetçilik ve özellikle de dinbazlığın, restorasyoncu muhalefetin Erdoğan "pürüzünden" kurtararak önünü açmaya çalıştığı sermayenin mutlak diktatörlüğünün güncel harcı olacağı netçe görülebiliyor.
İşte, tam da burada, bazıları için soğuk duş olsa da hemen belirtmeliyiz ki, velev ki 6'lı masa iktidar olsa bile, laiklik belki söz olarak çok konuşulacak, ama şimdikinden farkı sadece farklı biçimlere bürünerek sürüp gidecek dinbazlığı gizleyecek "asma yaprağı" olmaktan öte gidemeyecek.
Sermayenin sürekli daha fazla yoksullaştırdığı halkı-işçileri "uyuşturma" aracı olarak dini bir araç olarak kullanacağı, hatta sisteminin merkezine ırkçılıkla birlikte baş köşeye yerleştireceği çok açık.
Laiklik artık ancak halkın onu sermayeye ve devlete fiilen dayatmasıyla kendisini var edebilecek. Ve elbette, böylesi bir laiklik, eski dönemin despotik/Kemalist laikliğini değil halkçı-demokratik bir laikliği kendisine zemin alacak, daha da ötesine sıçrayabilmek için ayağını emekçi halkın zengin besleme kaynaklarına sahip olan toprağına basacak.

Halkın seçeneği!!

Başta işçi sınıfı, Kürtler, kadınlar, Aleviler, doğa dostları ekolojistler, barışseverler ve her kesimden gençler olmak üzere bütün halk güçlerinin, oldukça zorlu da olsa bir o kadar da tarihsel ağırlığa sahip olan bir "alın yazısı" taşıdıklarının bilinciyle davranmaları gerekiyor.
Evet, gün bugündür!
Ülkenin karanlık bir tünele sokulduğu ve toplumsal yaşamın güncel akışında cinnet hallerinin sıkça görülmeye başlandığı güncel koşullarda, halkçı-demokratik bir seçeneğin güçlenmesi ve 3. seçenek düzeyinde ağırlık kazanmasının da koşulları mevcuttur.
Hatta, nesnellik neredeyse bağıra çağıra toplumsal ve siyasal güçleri halkçı-demokratik bir zeminde ortaklaşarak kendi ihtiyaçlarını esas aldıkları bağımsız seçeneklerini yaratmaya ve egemenlere dayatmaya çağırıyor.
6'lı masa ve Reis odaklı iktidar alanı, birbirleriyle didişirken sertleşen ama halkın sermaye tarafından "sağılacak inek" olarak görülmesinde ve kendi ihtiyaçları doğrultusunda mücadele ederek özneleşmemesi konusunda ortaklaşan iki farklı blok. Bu 2 blok egemen güçlerin farklı seçeneklerini temsil ediyorlar.
Her iki egemen bloğun da halkın değil sermayenin çıkarlarını savunduğu ve sermaye güçlerinin ülke zenginliğinden çekip aldıkları artarken o zenginliklerin yaratıcısı emekçilere düşen payın sürekli azaldığı koşullarda; halkın sermayenin saldırılarına karşı kendini savunabileceği barikatını inşa etmek ve aynı mücadelenin içinde halkın kendi ihtiyaçları doğrultusunda bir yeni düzeni fiilen inşası edebilmesine destek ve öncü olarak, halkçı-demokratik seçeneği sermaye güçlerine dayatmak günün acil görevi!

POLİTİKA

Üçüncü ittifak, halkın insanca demokratik bir yaşam arayışının siyasal ifadesi haline gelip gidişatı değiştirebilecek özneyi yaratabilir.

Buzu kıracak o gücün inşasında üçüncü ittifakın rolü

Ülke kritik bir kavşakta, işçiler ayakta, kriz gündelik yaşamın tüm uzuvlarında, emekçi yoksul halk için bıçak kemikte. Tam da hemen şimdi, acilen atılması gereken adımları atmakla, halkın acil ihtiyaçlarının sözcülüğüne bir eylem ve güç birliğiyle soyunmakla mükellefiz.

Perihan Koca

(...) *1. sayfadan devam*

Şiddetin ve cinayetlerin önünü açan erkek egemen tahakkümü özel ve kamusal alanda kuvvetlendiriyor. Dahası zamanı gelince işine yarayacak potansiyel yeni gerilim alanları yaratmayı da ihmal etmiyor.
Türkiye halklarının zam zulüm politikalarıyla enflasyona boğdurulduğu, açlığın kol gezdiği bu olağanüstü momentte, iktidar, yaşadığı çoklu krizden çıkış için nefes alma durakları yaratmaya, krizi seçim sonrasına erteleyecek formüller geliştirmeye çabalıyor. Travmatik ruh halleri köpürtülüyor.
2015, 7 Haziran-1 Kasım arasındaki yaşananlar o günlerin toplumsal belleği güncel tutularak halkın üzerinde Demokles'in kılıcı gibi sallandırılıyor. 2015 Haziran-Kasım sürecini bugün yeniden devreye sokma bütünlükleri ve asabiyetleri olmasa bile, o günleri sürekli hatırlatarak karanlığı işlevli kılmaya çalışıyorlar.
Karşılarına somut bir halkçı muhalefet gücüyle çıkış olmadıkça da o karanlık günlerin ekmeğini yemeye kararlılar.
Türkiye tarihinin genetik kodlarından umulan medetle, geçmiş ve şimdi arasında rabıta kurularak nesnellik despotizmle damgalanıyor.
Devletin sınıfsal karakterinin üzerindeki örtü giriştikleri operasyonel hamlelerle kalktıkça, mevcudiyetleri berrak bir şekilde açığa çıkıyor. Görülüyor ki; bugün, iktidar güçlerince yürütülen bir siyasal terör dayatmasıyla karşı karşıyayız.
Sadece iktidar ve ortakları tarafından da değil. Devlet içi tüm fraksiyonlar hareket halinde.
Herkes tetikte ve fırsat kolluyor.
Erken ya da zamanında fark etmez; içerisinde seçim parantezinin de olduğu sonuçları tayin edici nefes nefese yaşanacak bir siyasal-toplumsal konakta olduğumuz aşikâr.

1 Mayıs 2022'nin mesajı

İşte, tam da böylesine çatallanmış bir kavşakta güce duyulan gereksinim her zamankinden çok daha güçlü bir basınçla kendisini hissettiriyor.
Neoliberal sistemin alt sınıflara yönelik yıllara yayılan sistematik saldırıları, kaynakların yağmalanmasına, alım gücünün düşmesine, en temel insani ihtiyaçların finansallaşmasına neden olurken aynı zamanda emekçi sınıfları ayakta tutan dayanışma/birliktelik/ortaklık bağlarının parçalanmasına da neden oldu.
Türkiye emekçileri ve halkları her ne kadar 2013 Haziran'ından bu yana bir şekilde ekmek, özgürlük ve adalet arayışını sürdürdüyse de sosyalist soldaki iktidar ufkunun yitiminin bedeli topyekûn tüm ülke için tarihsel anların kaçırılması olarak yaşandı.
Ardı ardına yaşanılan tayin edici yol ayrımlarında soldaki öncülük gerektiren sorumlu müdahaleler yerine getirilemedi ve halkın çıkışı yaratılamadı.
1 Mayıs 2022 de apaçık bu durumun somut tezahür edişi olarak yaşandı.
Halka güven veren, halk güçlerinin arayışlarını bir araya getirip kapsayan, halkın özneleşeceği bir politik güç ve güven merkezinin ihtiyacı ve inşasının zorunluluğu 1 Mayıs'ta açığa çıkan fotoğraflagören gözler için- bir kez daha önümüze gelip dayandı.
Faşizmin karşısında baraj oluşturan halk güçlerinin arayışının ortak bir kavgada buluşturulmadığı müddetçe halkın tepkisinin, öfkesinin ve arayışının takvimsel bir eylemliği aşarak siyasal dengeleri yerinden oynatacak bir ifade ediş biçimiyle meydanlara akıtılamayacağı 1 Mayıs'ın ana mesajı oldu.

Üçüncü ittifakın misyonu

Siyasal güçler ve toplumsal güçler arasında köprü olan, her gücün kendi özgünlükleriyle zenginleşerek ortak bir iddiaya yürüdüğü ve alternatifi inşa eden bir mevzi pekâlâ açılabilir.

2022 yılının başından bu yana ortak bir masa etrafında yan yana gelen (EMEP-EHP-Halkevleri-HDP-SMF-TİP-TÖP) üçüncü seçeneğin inşasına talip olan güçler, bu mesajı iyi okumalı ve artık tarihsel misyonunu yerine getirmelidir. 18 Ocak deklarasyonundan bu yana, bu ittifakın kendi rolünü görünür kılarak, ağırlığını siyaset sahnesine koymasını bekleyen geniş bir kesim var. Halkın bu arayışını somut bir siyasal güçle buluşturma görevi ortak bir görev olarak önümüzdedir, bu sorumluluk çağrısı bizatihi HDP ve sosyalist soladır.
Daha fazla zaman kaybetmeden, ivedilikle, halka ve zamana karşı kurucu bir sorumluluk güderek, kendi gündemini yaratan, halkın gündemini dayatan, somut sorunlara somut çözümlerin üretildiği inşacı bir siyasete yönelmeliyiz.
Söz konusu inşacı zemin, işçi sınıfını ve taleplerini merkezine alan, bu merkezin etrafında diğer emekçi sınıfların ve demokrasi güçlerinin olduğu bir halk ittifakıyla mümkün olacak ve o da kuşkusuz ülkeyi yeniden kuracak müşterek bir siyasi program olmadan olmayacaktır.
Siyasal güçler ve toplumsal güçler arasında köprü olan, her gücün kendi özgünlükleriyle zenginleşerek ortak bir iddiaya yürüdüğü ve alternatifi inşa eden bir mevzi pekâlâ açılabilir.
Ana akımın belirlediği gündeme sıkışarak çerçevesi çizilmiş bir muhalefet alanında ezber kalıplarla siyaset yapma ahvali de günü kurtaran söylemlerle birbirine politika yapan zemin de derhal ama derhal kırılmak zorundadır.
İki egemen burjuva kamplaşma arasındaki savaşımı seyrederek onların gündemleri tarafından belirlenecek miyiz, yoksa, kendi gündemimizi yaratarak, tarih tarafından çağrıldığımız o yere icabet mi edeceğiz? Karar bizim.
Sosyalistlerin buzu kıracak yıkıcı ve yaratıcı müdahalesi, şimdi değilse ne zaman?

Valilik ve kaymakamlık niçin kaldırılmalıdır?

Hiçbir seçim ilkesine, hiçbir demokratik ilkeye dayanmayan, atamalara dayalı bu kurumların son derece güçlü yetkileri ve son derece güçlü yaptırımları var. Evet ama neden bu böyle olsun ki?

Hasan Durkal

(...) *1. sayfadan devam*

Bu ihtiyaç, önceki medeniyetlerde uygulanan tımar sistemi ve ona bağlı idare yapılar olan, sancak, eyalet, liva gibi yerel yönetim birimleri şekliyle sağlanabilecekti. Bu model merkezi bir imparatorluğu tesis etmenin etkili bir yoluydu. Günümüz valilik ve kaymakamlık kurumunun kökenleri olan bu yapıların böyle bir ekonomi politiği vardı.

Cumhuriyetin devraldığı

Cumhuriyet, Osmanlı devlet teşkilatı modernize edilerek, ama onun despotik özünü korunarak kuruldu. Son tahlilde bir tarihsel blok, bir sınıf ittifakı tarafından kurulan cumhuriyet kurulduğunda, Osmanlı sosyal yapısı tepe taklak olmadı. Osmanlının sosyal sınıfları genç cumhuriyete büyük oranda içerilmişti. Bu tarihsel blokun içerisinde, işçileri ve köylülerin artıklarına el koyan feodal ağalar, tefeciler, son derece cılız sanayiciler, tüccarlar ile Osmanlı devlet bürokrasisi içerisinde özel bir konuma ve kurucu niteliğe sahip olan askerler ve diğer devlet bürokratları vardı. Burada Osmanlı despotizmini özel olarak temsil eden silahlı kuvvetler mensubu askerler, kabaca Jön Türk kökenli kadrolar, ekonomik olarak kendi başlarına hareket edemediklerinden, bu sınıf ittifakına dayanmak ve bu tarihsel blokun öncülüğüne soyunmak zorunday-dılar. Eski sömürü biçimleri korunmakla birlikte modern sermayenin birikimini esas alacak biçimde yeniden örgütleniliyordu. Bu yüzden alt sınıfları ekonomik ve siyasi olarak idare etme birimlerinin de biçimsel olarak çok fazla değişikliğe uğraması söz konusu olamazdı.

Kurucu kadrolar ve devlet teşkilatı

Toprak feodallerinin toprak mülkiyetleri tasfiye edilip, toprak reformunu gerçekleştirmek söz konusu olmayınca, devletin toprak üzerindeki örgütlenmesi de olduğu gibi kaldı. Millî mücadele döneminde her ne kadar Osmanlı vilayetleri kaldırılsa da liva ölçeğinde iller kurulmuş, toprak sistemine dayalı yüzlerce yıllık il sınırları korunmuştur. Burada kritik nokta şudur ki, eğer toprak mülkiyetine ve ona bağlı olan iktidar ilişkilerine dokunulmuş olsaydı, başka bir idari birim kurmak mümkün olabilecekti. Belki de daha ademi merkeziyetçi bir yapı zorunlu olarak gündeme gelecekti.
Aradan geçen yüz yılda çok şey değişti. Büyük toprak mülkiyetine bağlı feodal toprak düzeni ortadan kalktı. Türkiye tam bir kapitalist ülke oldu. Kapitalizmin yarattığı sosyal yapının kendi sınıflar mücadelesi büyüdü. Yereldeki topraklardan vergi toplayıp, merkeze aktaracak ve merkezin otoritesini yerelde tesis edecek bir güce gereksinim yok. Feodal üretim tarzının doğasında bulunan parçalılık eğilimine (çünkü üretim parçalı ve bir ulusal ekonomiye dayanmak zorunda değil) karşı Osmanlı'nın kendisinden önceki medeniyetlerden, Selçuklulardan, Bizans'tan aldığı bu merkeziyetçi önlemlerin bugün hiçbir ekonomik gerekçesi kalmamıştır.

Bugünün ihtiyacı

Sınıflar mücadelesi yerelin kendi kendini yönetebileceği modelleri-belediyeleri, meclisleri ve yerel komünleri tarih sahnesine çıkaralı yüzyıllar oldu. Bunlar kapitalist ulus devletler içerisinde oldu üstelik. Bizdeki serüvenleri ise çok daha geç başladı ve halen merkez tarafından atanan vali ve kaymakamlık kurumlarınca otoriteleri sınırlanıyor.
Valilik ve kaymakamlık kurumlarının gereksizliğine varmış bulunuyoruz. Birincisi onları ortaya çıkaran, toprağa dayalı ekonomik örgütlenme biçim tarihe karıştı. Kapitalizm o yapıyı tarihe gömdü.
O feodal yapı yok oldu ama onun tarihsel mirası, toplumu bir sarmaşık gibi sarıyor.
Eski toplumun ölüleri, yeni toplumu sımsıkı sarıyor. Çünkü ölü diriyi sımsıkı tutar.
Hiçbir seçim ilkesine, hiçbir demokratik ilkeye dayanmayan, atamalara dayalı bu kurumların son derece güçlü yetkileri ve son derece güçlü yaptırımları var.
Evet ama neden bu böyle olsun ki?
Yerel halkın iradesinin üzerinde neden bir güç olsun ki? Birer saltanat makamı olan valilik ve kaymakamlık makamları, örneğin neden konserleri yasaklasın?
Bu yetkiyi nereden alıyorlar? Örneğin bu makamların neden bu kadar büyük bütçeleri var? Bu makamların yetkileri bu kadar genişse, yerel yönetici seçmenin ne anlamı kalıyor? Yereldeki halkın iradesini temsil eden meclisler bu işleri özgürce üstlenemezler mi?
Günümüz demokrasisinin geldiği aşama bile bu kurumları gereksiz kılıyor.

POLİTİKA

Konut krizi, neoliberal ekonomi dünyasında, tüm varlıklar gibi konutun da metalaştırılması ve finansallaştırılmasının sonucudur.

Konutu savunmak: Gayrimenkul olarak konuta karşı ev /yuva olarak konut

Ayrımcı, eşitliksiz, sosyal adaletten nasiplenmemiş, mülk edinicilik üzerinden yükselen mevcut kentte konutun kullanım hakkını geri alanlar, kenti dönüştürerek başka bir kentin ve de siyasetin kapılarını açmaktalar.

Cihan Uzunçarşılı Baysal

Bugün, küresel ölçekte bir konut kriziyle karşı karşıyayız. Kriz aslında özel mülkiyetin ortaya çıkışından bu yana süregelse de, günümüzde, emekçi sınıflarını ve alt gelir gruplarını ya da Küresel Güney'in enformel konut bölgelerinin ve/ya kent merkezlerinde çöküntüye terk edilmiş alanlarının sakinlerini aşan bir şekilde, orta gelir gruplarını ve Küresel Kuzey nüfuslarını da dahil ederek yaygınlaşmış ve derinleşmiştir.
Konut hakkı ihlalleri, zorla tahliyeler, evsizlik ve dolayısıyla şiddet, sürece içkindir. 2008 ekonomik krizinden sonra-ki bir emlak krizi tarafından tetiklenmişti- ABD, Kanada ve başta İspanya olmak üzere Batı Avrupa kentlerinde geniş çaplı zorla tahliyelere şahit olduk. Kredi taksitlerini ödeyemedikleri için evlerinden atılan nüfusların kurduğu çadır kentler, krizin en görünen yüzü oldular. Var olan ihlal ve mağduriyetleri katmerleştiren ve ayrıca yeni ihlaller ve mağduriyetler yaratan Covid-19 pandemisi ise ödenebilir konutlara ve kiralıklara erişimi hem daha zorlaştırdı hem de konut hakkı ihlallerini yaygınlaştırdı.
Yaşamakta olduğumuz küresel konut krizi, neoliberal ekonomi politikalarıyla şekillenen dünyada, tüm varlıklar gibi konutun da metalaştırılması ve finansallaştırılmasının sonucudur. Temel bir insan hakkı olan konut, bir yatırım ve spekülasyon aracına, hatta bir finans varlığına indirgenirken kullanım değeri sistemden kovulmuştur.

Kentin ve konutun metalaşması

Kentin ve konutun metalaşması, finansallaşması üzerinden birikimini sağlayan kapitalist sistem, evi / yuvayı, sistemin dışına atmış ama birikim aracı olarak, değişim değeriyle gayrimenkulü buyur etmiştir! Dünyanın dört bir yanında, nüfuslar, ödenebilir şartlarda yaşamaya elverişli konut bulamadıklarından evsizlik hızla yükselirken, nasıl bir paradokstur ki boş konut stokları da yükselmektedir. Yükselmektedir, çünkü bu konutlar, spekülasyon amaçlı, yatırım amaçlı elde tutulmaktadırlar. Marksist düşünür David Harvey'in dikkat çektiği üzere artık yaşamak için değil yatırım yapmak için kentler inşa etmekteyiz: "*…her çeşitten zengin ahaliye yönelik, onların içlerinde yaşamayacakları, sadece paralarını yatıracakları lüks konutlar üretirken, aynı zamanda ödenebilir fiyatta konut eksikliği krizi ile de karşı karşıyasınız.*"
Günümüz ev sahipleri, daha doğrusu "görünmez" ev sahipleri, küresel emlak ve finans şirketleriyle, emekli fonları, hedge fonlar (yüksek riskli yatırım fonu), akbaba fonlar gibi küresel fonlardır. Bu fonlarda birikimlerini işletenler, dünyanın başka bir yerinde başka nüfusların yerlerinden edilmelerine sebep olduklarını bilmemekteler. Berlin'de, sosyal konutların özelleştirilmesi sonucu, kentteki 280,000 konut, üç küresel şirketin mülkiyetine girdiğinden, bu şirketler kiralarla istedikleri gibi oynamaya kalkınca, itirazlar, konutların kamulaştırılmasına yönelik bir referanduma kadar varmıştır. Gezegen boyu konut stoklayan, arttırdığı kiralar ve yükselttiği konut fiyatlarıyla, alt gelir grupları nüfuslarını yerlerinden eden Blackstone şirketi, Çin'e bile girmiştir. Ekonomiyi darmadağın eden ve nüfusları yoksullaştıran pandemi, bu küresel şirketlerin ve fonların ekmeklerine yağ sürmüş, gasp ve el koymaları kolaylaştırmıştır.
Veri yetersizliğinden, küresel şirketlerle fonların Türkiye'deki konut piyasasına girip girmediklerini bilmesek de, burada da süreç farklı değildir. Konutta arz fazlası, üst gelir gruplarına yönelik yatırım amaçlı lüks projelerden kaynaklanırken asıl ihtiyaç sahibi alt, alt-orta gelir gruplarına yönelik ödenebilir şartlarda yaşamaya elverişli konutlarda arz yetersizliği vardır. İstanbul Planlama Ajansının (İPA) "*Konut Sorunu Araştırması: İstanbul'da Mevcut Durum ve Öneriler*" başlıklı raporuna göre, 2020 sonu itibariyle İstanbul'da yaklaşık 6 milyon 400 bin kayıtlı mesken bulunmakta ve bunların yaklaşık 4 milyon 400 bininde ikamet edilmektedir. Bu veriler ışığında, mevcut kayıtlı ikameti olmayan 1 milyon 800 bin mesken bulunmaktadır. 1 milyon 800 bin boş konuta karşı, ödenebilir konuta ulaşamadıklarından ya da tavan yapan kiralarla baş edemediklerinden kent merkezlerinden sürgün edilen / edilmeyi bekleyen ya da evsizlikle karşı karşıya kalan nüfuslar…
Vatandaşlarına sağlaması gereken temel bir hak olan yaşamaya elverişli konutu tamamen piyasaya ve mış gibi sosyal konut üreten TOKİ'ye terk eden iktidarın bulduğu dahiyane çözüm ise, yine bir finansal araç olan kredidir. Yüksek enflasyonun altında ezilen halka, ayda 28 bin taksitle kredi muştulamak, aymazlık değilse alay etmektir!

İnşaat ya Resulullah ekonomisi

Mülkiyetten bağımsız bir konut sistemi, mesela ödenebilir şartlarda kiralık sosyal konut seçeneği ise iktidarın ajandasında yoktur. Aslında, krizi çözmeye niyeti de yoktur çünkü "İnşaat Ya Resulullah" ekonomisinde -üretemeyen bir ekonomide- birikim konutun metalaştırılması üzerinden sağlanmaktadır. Metalaşma, finansallaşma, bugünkü küresel konut krizinin ardındaki sebepler ise, konutu tamamen piyasanın insafına terk eden, sosyal konuttan elini çeken, mülkiyete dayalı konutu tek seçenek olarak kabul eden, dahası, çeşitli yasal düzenlemelerle konutun metalaşmasının ve finansallaşmasının yolunu döşeyen neoliberal iktidarlar, gidişatın baş sorumlularıdır.
Öte yandan, kiracı örgütlenmelerinden, kira grevlerine ve kiraların dondurulması eylemlerine; boş konutların işgallerinden, özelleştirilen kiralık sosyal konutların geri alınması talep ve referandumlarına; kooperatifleşmelere ve özellikle Latin Amerika'da (küçük çapta Barcelona'da) gördüğümüz üzere kooperatifleşmiş / müştereklesmiş yaşam şekillerine kadar uzanan geniş bir yelpazeden, değişim değeri üzerinden çalışan konut sistemine karşı, bir dizi küresel itiraz, eylem ve uygulamaya şahit olmaktayız.
Gayrimenkul, yatırım aracı, finans varlığı olarak sistemin konutuna karşı, mülkiyete dayanmayan, kullanım değeriyle öne çıkan ve kimi örneklerde de müştereklesmiş bir yaşam biçimine dönüşen, bir "karşı-konut", taban örgütleri, mahalle dernekleri, kooperatifler, müştereklesmiş topluluklar, kiracı sendikaları ve ilerici yerel yönetimler tarafından inşa edilmekte. Ayrımcı, eşitliksiz, sosyal adaletten nasiplenmemiş, mülk edinicilik üzerinden yükselen mevcut kentte konutun kullanım hakkını geri alanlar, kenti dönüştürerek başka bir kentin ve de siyasetin kapılarını açmaktalar. Sosyolog David Madden'ın belirttiği üzere, yakın gelecekte, "*konut, siyaseti dönüştürmenin can alıcı noktalarından biri olacaktır.*"

Kiradan kurtulmak mümkün mü?

Engels'in de dediği gibi "Konut sorununun çözülmesiyle toplumsal sorun çözülmez; ancak toplumsal sorunun çözülmesiyle, yani kapitalist üretim biçiminin ortadan kaldırılmasıyla konut sorununun çözülmesi mümkün olur."

Haluk Koşar

Artan ev kiraları artık barınma sorununu başka bir boyuta taşıdı. Kiraların maaşlarla yarıştığı bu dönemde, kısa bir süre sonra yığınsal tahliyelerle karşılaşabilir ve binlerce insanı sokaklarda yatarken görebiliriz. İnşaat sektörünün enflasyondan kaynaklı durgunluğunu bir kenara bırakacak olursak ülkede konut konusunda bir sıkıntı görülmemektedir. Konut stoku TÜİK'in 2021 sonu verilerine göre 1 milyon 629 bine ulaşmıştır. Yani ülkede hâlihazırda bitenlerle birlikte şu an 2 milyon civarı boş ev bulunmaktadır.
Yine TÜİK verilerine göre kendi evinde oturma oranı 2006 yılında 60,7 iken 2020'de bu oran 57,8'e gerilemiştir. Yani 2020 rakamlarına göre Türkiye'nin % 42,2'si kiracıdır.
Pandemi ve ekonomik kriz sonrası bu oranın arttığını rahatlıkla söyleyebiliriz.
Peki ortada bu kadar boş ev ve gittikçe artan sayıda kiracı ve astronomik boyutlara gelen kiralar varken konut sorununun çözümü için gösterilen ev sahibi olma yolu gerçekçi bir yol mudur? Kredi faizleri düşer, vadeler artar ve kriz döneminde emlak ve finans sektörü ayakta kalır diyenler için bu en gerçekçi yoldur tabii ki. Mülksüz yığınların başını sokacak bir yere sahip olma isteğine karşılık sermaye için onlara konut hayali satmak ve sistemin devamı esastır.

Krizi fırsata çevirmek

İş güvencesinin olmadığı, yarını belirsiz bir ekonomide çalışan kesimleri borçlandırarak onların ev sahibi olma düşlerine sulanmak kapitalizmin doğasıyla son derece uyumlu bir harekettir. Sermayenin derdi barınma sorununu çözmek değildir. Krizi fırsata çevirmek kapitalizmin en sevdiği atasözüdür.
Borçlandırarak ev sahibi olmanın kapitalist ekonomi altındaki karşılığı ödenmemiş emeği kapitalizme sermaye yaparak ücretli çalışanı vade boyunca boynunu eğmeye mecbur bırakarak işini kaybetmemesi için kölece bir hayata mahkûm etmektir. Bu kadar yüksek enflasyonun olduğu ortamda maaşlar her geçen gün erirken ne geçinmek ne de barınmak mümkündür.
Mülksüzler için kiracı olarak ev sahibiyle uğraşmakla ödenemeyen kredi taksiti için bankayla uğraşmak arasında seçim yapmanın bir farkı yoktur. Ülkede kiracı sayısı ve ekonomik krize bağlı tahliye davaları artarken TÜİK verilerine göre ipotekli konut satışları 2021'in aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %209,3 artış göstererek 45 bin 260 oldu. 2021 yılında toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı ise %19,7'e ulaştı.
Yani satılan evlerin beşte biri ipotekli evlerden oluşuyordu. Kira öder gibi ev sahibi olma hayalleri de bu rakamlarla birlikte uçup gitti.

Rant ve sömürüye dayalı sistemden kurtulmak

Diğer yandan, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, mart ayı içinde Meclis'te yöneltilen bir soru üzerine TOKİ'ye beş taksit ve üzerinde borcu bulunan alıcı sayısının 12 bin 761 adet olduğunu, ödemelerini yerine getirmediği ve taşınmazı iade etmediği için hakkında yasal işlem süreci başlatılmış toplam 3 bin 44 adet taşınmaz bulunduğunu ifade etmiştir. Yani kiracılığa karşı sahaya sürülen TOKİ taksitlerini ödemek de söylendiği kadar kolay değilmiş.
Gerçek şu ki kapitalizm altında emekçiler mülk sahibi olmaya çalıştıkça daha fazla sömürülüyor. Sistemin içinde çırpındıkça batıyoruz.
Engels'in de dediği gibi "Konut sorununun çözülmesiyle toplumsal sorun çözülmez; ancak toplumsal sorunun çözülmesiyle, yani kapitalist üretim biçiminin ortadan kaldırılmasıyla konut sorununun çözülmesi mümkün olur." Yani ranta ve sömürüye dayalı sistemden kurtulmadıkça bir sorun olarak kiradan kurtulmak da mümkün gözükmüyor.

POLİTİKA

Yüksek enflasyondan asıl etkilenenler hane halkları. Yüksek enflasyonda diğerleri gibi kâr etmedikleri gibi, çok ciddi zarar eden milyonlar.

‘Enflasyon beklentisi anketi’ gerçeği tam olarak yansıtıyor mu?

Merkez Bankası’nın önümüzdeki olası bir demokratik dönemde, yüzünü piyasalara ya da siyasete değil, emekçi halklara, topluma döndürmesini ve fiyat istikrarının yanı sıra, işsizlik gibi yakıcı sorunlara da çözüm üretmeye odaklanacak şekilde kurgulanmasını gerekli kılıyor.

Mustafa Durmuş

T.C. Merkez Bankası mayıs ayı ‘Piyasa Katılımcıları Anketi’ni açıkladı. Doğal olarak ana akım iktisatçılar, yorumcular, Tüketici Fiyat Enflasyonu (TÜFE) beklentisinde ortaya çıkan ciddi kötüleşmeye odaklandılar. Zira bir önceki ankette bu yılın sonunda enflasyonun yüzde 46.44 olması beklenirken, bu son anket ile bu daha da yukarı çekildi ve yüzde 57.92’ye yükseltildi. Benzer bir biçimde 12 ay sonraki enflasyon beklentisi yüzde 33.28’e ve 24 ay sonraki enflasyon beklentisi de yüzde 19.54’e yükseltildi. Ayrıca dolar/TL beklentisi 17,57’ye çıkarken, 2022 ekonomik büyüme beklentisi yüzde 3,3’te kaldı.
Kısaca, Piyasa Katılımcıları da enflasyonun ve kurun daha da yükselerek süreceğine inanıyorlar. Bu da yüksek enflasyon ve yüksek kur altında ezilmekte olan düşük ya da dar gelirlilerin, emekçilerin, hatta orta gelir grubunda olanların yoksullaşmasının ve yaşam standartlarındaki düşüşün devam edeceği anlamına geliyor.

Kim bu piyasa katılımcıları?

Peki, bu beklenti gerçeği tam olarak yansıtıyor mu? Kim bu Piyasa Katılımcıları ve Merkez Bankası neden onlarla böyle bir anket yaparak enflasyonla mücadelesinde uygulayacağı para politikasına yön vermeye çalışıyor?
Merkez Bankası’nın sözü edilen bu anket çalışmasına göre, bu Piyasa Katılımcıları toplam 48 kuruluştan ibaret. Bunların 8’i(1’i işveren kuruluşu ve 7’si holding), 37’si finansal sektör (27 banka ve 10 banka dışı finans) ve 3’ü profesyonellerden oluşuyor.
Hatırlanacağı üzere, bu kuruluşların hemen hepsi bu yılın ilk çeyreğinde süper kârlar açıkladılar. Öyle ki örneğin bankalar geçen yılın ilk çeyreğinde 16,4 milyar TL olan net kârlarını bu yıl aynı dönemde yüzde 285’lik bir artışla 63,2 milyar TL’ye yükselttiler.
Kısaca, Merkez Bankası, yüksek enflasyonda kârlarını artırmış olan büyük sermaye gruplarının/holdinglerin ve bankaların, aylık ücretleri onlarca asgari ücretlinin aldığı ücret toplamından fazla olan piyasa uzmanı profesyonellerin enflasyonla ilgili olarak beklentilerini elde etmek için bu anketi düzenliyor ve uygulanacak olan para politikası araçlarını belirlerken de bu beklentileri dikkate alıyor. Ancak, bütünüyle sermaye kesiminden oluşan Piyasa Katılımcılarının bu anket aracılığıyla Merkez Bankası’nı manipüle etme olasılığı oldukça fazla.

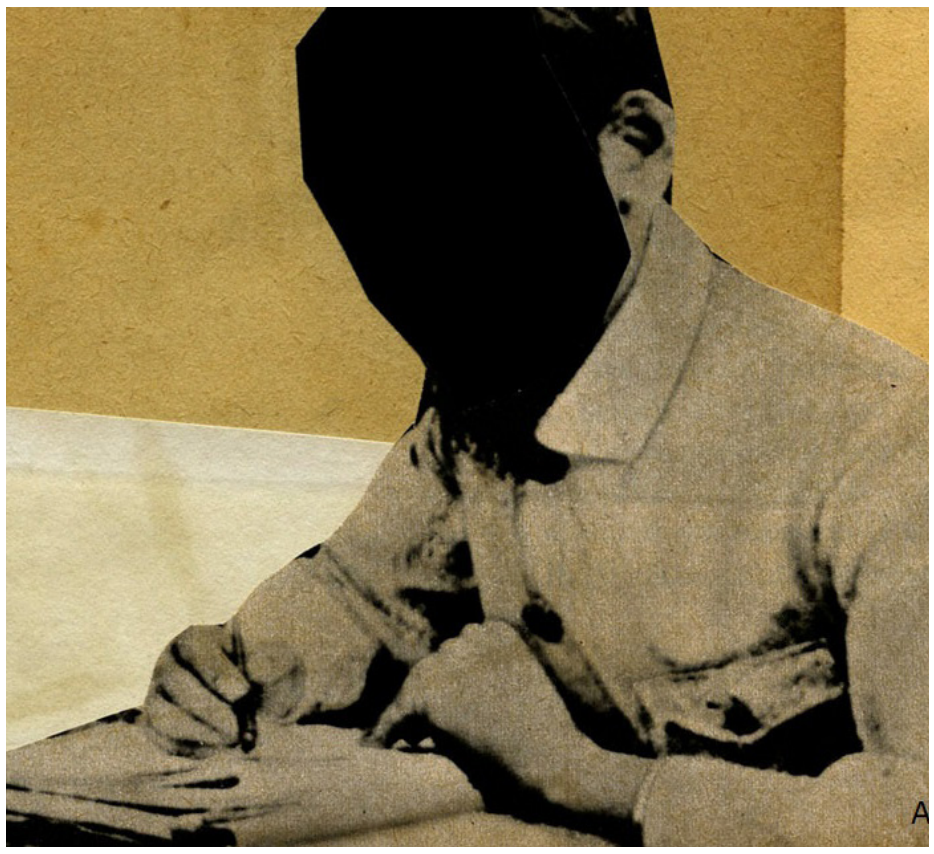

Hanelere neden sorulmuyor?

Oysa yüksek enflasyondan asıl etkilenenler hane halkları. Yani yüksek enflasyonda diğerleri gibi kâr etmedikleri gibi, çok ciddi zarar eden milyonlar. Bu yüzden de “bu yıl enflasyon ne olur” diye sorulacakların başında sayıları onlarca milyonu bulan hane halklarının, yani enflasyon faturasını en ağır biçimde yüklenmiş olanların gelmesi gerekiyor.
En az bu kadar önemli bir diğer şey, enflasyondaki artışı en iyi biçimde hanelerin (özellikle de dar gelirlilerin) tahmin edebileceği. Çünkü bu hanelerin insanları çarşıya pazara her çıktıklarında ya da evlerine doğal gaz, elektrik faturası geldiğinde bunu bizzat yaşıyorlar.
Diğerlerinde olduğu gibi enflasyon bu kesimler için fiyatlardaki istatistiki değişimi gösteren sayılardan ibaret değil. Enflasyon aracılığıyla egemen sınıflar onların ekmeğini, sütünü, sebzesini, geleceğini ellerinden aldığı ve daha da yoksullaştırdığı için yüksek enflasyonu onlar gerçek anlamda yaşıyorlar ve hissediyorlar. Bu yüzden gelecekteki enflasyonu en iyi onlar tahmin edebilirler.
Ayrıca, dünyada bu alanda yapılmış olan birçok çalışma enflasyon arttıkça hane halkı enflasyon beklentisinin de arttığını ortaya koyuyor. Bunun da mantıklı bir açıklaması var. O da bu hanelerin, çok sık kullandıkları tüketim maddelerinin fiyatlarındaki değişimden çok daha fazla etkilendikleri gerçeği. Bu nedenle de hanelerin cari enflasyon algısı hem resmi enflasyondan hem de Piyasa Katılımcılarının enflasyon beklentilerinden çok daha yüksek oluyor.

Merkez Bankası sırtını değil, yüzünü halka dönmeli

Bu yüzden de eğer “enflasyon, beklentilerden etkileniyorsa ve bu beklentileri doğru yönetmek esas olansa”, Merkez Bankası’nın, kendi kurum içi araştırmalarının yanı sıra, Piyasa Katılımcılarının beklentilerinden ziyade hane halklarının beklentisini dikkate alması ve buradan hareketle de başta faiz olmak üzere diğer para politikası araçlarını buna göre belirlemesi gerekiyor.
“Her şeyin piyasalara sorulduğu”, Merkez Sağdan Merkez Sola ana akım tüm politikacıların “piyasaların tedirgin edilmemesi gerektiği” yaklaşımını savunmalarından hareketle piyasaların bir fetişe dönüştürüldüğü ve ekonomide demokrasinin hiç olmadığı bir dönemin yaşandığının farkındayız.
Ayrıca, Merkez Bankaları, “hanelere ait yeterli veri ya da çalışma olmadığı ya da oluşturulamadığı, buna karşılık Piyasa Katılımcılarının bunları sağlayabildiği” gibi gerekçelerle de buna karşı çıkabilirler ama hanelere böyle anketler düzenleyen ülkeler de var.
Kaldı ki böyle bir gerekçe “Nasrettin Hoca’nın karanlıkta çalılıkta kaybettiği anahtarını, aydınlık diye sokak lambasının altında aramasına” benzemez mi?
Buradaki asıl mesele hem kurum hem de siyasal iktidar için enflasyonu olduğundan düşük gösterme arzusu ve gayreti. Çünkü en azından asgari ücret belirlemesi ve diğer ücret zamları enflasyon üzerinden yapılıyor. Piyasa katılımcıları genelde halka göre daha düşük enflasyon beklentisi sunduklarından Merkez Bankası onlarla anket düzenlemeyi tercih ediyor.
Bu da Merkez Bankası’nın önümüzdeki olası bir demokratik dönemde, yüzünü piyasalara ya da siyasete değil, emekçi halklara, topluma döndürmesini ve fiyat istikrarının yanı sıra, işsizlik gibi yakıcı sorunlara da çözüm üretmeye odaklanacak şekilde kurgulanmasını gerekli kılıyor.

Göç yolundan eşit yurttaşlığa bir hak mücadelesi: Göçmenlik

Alevilerin verdiği eşit yurttaşlık mücadelesi bugün göçmenler için de önemli bir mücadele hattıdır. Göçmenlerin günlük siyaset amaçları için araçsallaştırılmasına karşı çıkmalı, göçmenlerin temel haklara erişimin önündeki engellerin kaldırması için de mücadele etmeliyiz.

Şilan Sürmeli

En baştan söylersek her savaş ve katliam beraberinde göçü getirir. Hele ki bu savaş emperyalist saiklerle başlatılmış savaşsa, binlerce insan bir anda göçmene dönüşebilir.
Türkiye gibi ırkçılığı politik bir argüman olarak sürekli devreye sokan ülkelerde ise göçmenlik meselesi birdenbire faşizmin ve ırkçılığın dolgu nesnesine haline gelebilir.

Göçmenler ve AKP-MHP iktidarının çıkarları

Emperyalizm, ülkelerde “demokrasiyi getirmek” adına binlerce yıkım oluşturdu. Afganistan, Pakistan, Irak, Suriye ve başka birçok ülkeye yapılan emperyalist müdahaleler savaşlara ve göçlere dönüştü.
Farklı gerekçelerle göç eden binlerce göçmen bugün özellikle ülkemizde iktidar tarafından Avrupa’ya karşı göçmen kozuna, Suriye gibi kontrol bölgelerinde demografik baskı aracı olarak kullanılmaya, Türkiye seçimlerinde iktidarın oy kazanmak için ırkçılığı pompalayacağı nefret unsuruna ve sermaye için ucuz işgücü olarak memleketin her sathına dağılan, çocuk, kadın, erkek denilmeden, emek piyasasına pazarlanan hesaplar nesnesine dönüşmüş durumda.

Yükselen ırkçılık ve Aleviler

Irkçılığın pompalandığı ve anlık yükselttirildiği şu günlerde, göçmenler Aleviler cephesinde de tartışılmaya başlandı. Alevi toplumu gibi cihatçı çetelerden epeyce çekmiş bir kesim için özellikle de Ortadoğulu göçmenlere bakış açısı farklılaşabiliyor. Alevi birkaç sanatçının ve kurumlarının “Sessiz İstila” başlığıyla başlayan ırkçılık söylemlerine dahil olmaları, ‘öteki’ kimliğini en çok yaşayan Alevi toplumunda açığa çıkan bu bakış açısının ne kadar tehlikeli olduğunu gösteriyor.

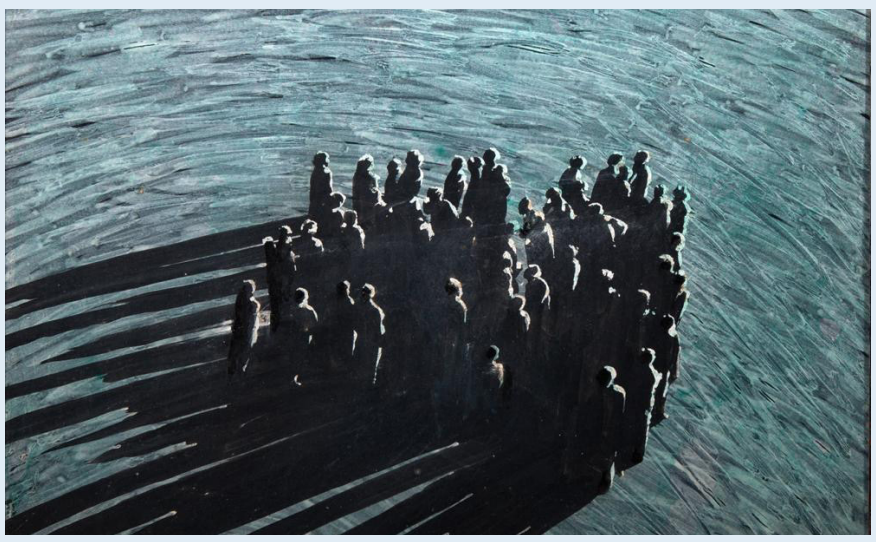

El Kaide, IŞİD ve Selefi radikal ve terörist gruplar her an tetikte olan Alevi toplumuna bir katliam yapmak için eğitilmiş çetelerdir. Alevilerin buraya dair tavır alması yaşamsal bir zorunluluktur. Ama savaşla göçe tabi olanlar sadece bu kesimler değil, binlerce yoksul emekçi, kadın, çocuk göçe mecbur olan kesimlerden. Elbette göç olgusu tek başına bir yer değişikliği değil, aynı zamanda göç edilen yerlerin sosyo-kültürel yapısına da bir müdahaledir. Özellikle de Türkiye gibi seküler yaşamı sindirememiş ülkelerde, bu tartışma laiklik söyleminin altına gizlenen ırkçılığa dönüşebiliyor. Nitekim yaşam tarzına müdahalenin en çok yaşandığı kesim olan Aleviler bu bakış açısına karşı uyanık olmalıdır.

Göç yollarında Alevilere birkaç hatırlatma

Aleviler kalubeladan beri bu coğrafyanın ‘içindeki yabancı’, hep bir nefret unsuru olageldi.
Hayat heybeleri; acı, ölüm, sürgün ve göç ile dopdolu bir halk.
Sivas, Gazi, Çorum, Maraş, Malatya, Ortaca, Dersim, El-Zara gibi birçok katliam beraberinde göçü de getirmiştir. Göç ettikleri yerlerde Alevi kimliği ile kamusal alanda görünmemeye çalışılmış, Alevi olmayanla görüşülmemiş, göç ettikleri mahalleler hızlıca hısım akrabaların göçüyle gettolaşıp, Alevi mahallerine dönüştüğü bir göç hikayesi yaşamışlardır.
Ama her şeye rağmen Alevilik, insan-i kâmil olmayı amaçlayan yani bu dünyada insanın insanlaşmasına (eşitlik, özgürlük, paylaşımcılık) yönelik bir değerler bütünüdür. Alevilerin amaçladığı “rıza şehri” toplum düzeni, “sınıfsız, sömürüsüz, sınırsız” bir yaşamın tahayyülüdür. Sınırları silikleştiren bu düşünüş biçimi Alevilerin göçmenlere yönelik ayrımcılık ve nefret suçunun yaygınlaşması karşısında hatırlanması gereken en önemli değerlerinden biridir.
Alevilerin verdiği eşit yurttaşlık mücadelesi bugün göçmenler için de önemli bir mücadele hattıdır. Bu yüzden göçmenlerin günlük siyaset amaçları için araçsallaştırılmasına karşı çıkmalı, göçmenlerin temel haklara erişimin önündeki engellerin kaldırması için de mücadele etmeliyiz.

EMEK

Sermaye sınıfı işçi sınıfı içerisinde yerli-göçmen, Kürt-Türk, Alevi-Sünni gibi gerilim noktaları yaratıyor ve bu yolla işçiler arasında yapay rekabet kaynakları yaratıyor.

Sermayenin ucuz emek kaynağı göçmen işçiler

Sermaye; göçmen işçiler, Suriyeli işçiler, yerli işçiler gibi "rekabet", çatışma ve gerilim noktaları yaratarak emek piyasasını baskılarken bunları milliyetçi politikalarla perdeler.

Serkan Nar

Sermaye, yedek işgücü yaratma ve emek piyasasını belirleme noktasında önemli bir işlevi göçmen işçiler üzerinden sağlar. Marx'a göre sermayenin ihtiyacına göre işgücüne çekip serbest bırakacağı bir göreli artı nüfus, kapitalist birikim yasasının zorunlu ve kaçınılmaz sonucudur. Kapitalist üretim, değişen sermayedeki büyümenin sonucunda duyduğu emek gücü ihtiyacını nüfustaki doğal artış durumuna bırakmakla yetinmez. Sermaye, birikim ve dolaşım sürecinin rahatlaması için nüfustaki "doğal" sınırlara bağlı olmayan bir yedek sanayi ordusuna da ihtiyaç duyar. Göçmenliği ve göçmen işçileri bu perspektife yerleştirdiğimiz zaman sermayenin göçmenliğe dair temel yaklaşımını daha iyi kavrayabiliriz.

Sermayenin stratejisi

Türkiye sermayesinin mevcut kriz koşullarında daha fazla artı değer emilmesinin önemli bir kaynağını da göçmen işçiler oluşturuyor. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi tarafından Şubat 2021'de yayınlanan "Türk İşgücü Piyasasında Suriyeli Mülteciler" araştırmasına göre Türkiye'de, yüzde 91,6'sı kayıt dışı

olmak üzere yaklaşık 950 bin Suriyeli işçi çalışıyor. Araştırmaya göre, Suriyeli işçilerin en çok istihdam edildiği sektörler ise ticaret, inşaat ve imalat olarak sıralanıyor. Bununla birlikte her 3 Suriyeli işçiden 1'i tekstil, giyim, deri ve ayakkabı sektörlerinde çalışıyor. Suriyeli erkeklerin yüzde 71'i çalışırken, 15-65 yaş aralığındaki kadınların yalnızca yüzde 11,2'si çalışıyor. Aynı araştırmaya göre Suriyeli çocuk işçi sayısı 130 bini bulurken, Suriyeli çalışanların yüzde 53,7'si haftada 50 saatten fazla, yüzde 34,7'si ise haftada 60 saat veya daha fazla çalışıyor. Göçmen işçilerin emek piyasalarında yarattığı bu etki bir sermaye stratejisidir.

Ortak düşman sermaye

Sermaye; göçmen işçiler, Suriyeli işçiler, yerli işçiler gibi "rekabet", çatışma ve gerilim noktaları yaratarak emek piyasasını baskılarken bunları milliyetçi politikalarla perdeler. 2017'de Adana'da başlayan ve ülkenin birçok iline yayılan ayakkabı saya işçilerinin direnişi ortak mücadele adına önemli deneyimler yarattı. Direnişin gerek örgütlenmesinde gerek karar aşamasında göçmen işçilerin de söz sahibi olduğu bu süreç önemli oranda kazanımla sonuçlandı. Bu direnişle birlikte; dil, din, ırk ayırımlarının sınıf mücadelesinde belirleyen olmadığı, işçi sınıfının asıl hedefinin sermaye olduğu zaman, hedefe bir bütün olarak yönelindiği zaman ne gibi etkiler yarattığını görmüş olduk.

İşçilerin çıkarları ortaktır

Neoliberal ekonomi politikaları ve işgücünün yeniden organizasyonu, ucuzluk, esneklik, güvencesizlik ve taşerona dayalı çalışma rejimi, sınır tanımaksızın bir bütün olarak işçi sınıfının tarihsel kazanımlarına yönelirken işçi sınıfının ortak mücadele yürütmekten başka seçeneği yok.
Bu anlamda göçmen işçilerin örgütlenme özgürlüğü ve toplu sözleşme hakkı, zorla çalıştırılma veya çocuk işçiliğinden korunma hakkı, ayrımcılık ve yabancı düşmanlığından korunma hakkı, eşit değerde işe eşit ücret ve ücret ve gelir koruma mekanizmalarına erişim, yeterli barınma koşulları, sosyal korunma hakkı ve adalet mekanizmalarına erişimleri dâhil olmak üzere insana yakışır iş koşulları haklarına sahip çıkmak gerekir. Bu konulardaki kazanımlar tüm işçi sınıfının kazanımlarıdır.

İşçi sınıfı direnişinde kent merkezinin ve mekânının rolü

Yaşanılan gerçekliğin kendini kentli halk ile buluşturup, onları boykota, konvoya katarak mücadelenin aktörleri haline getiriyor. Sınıf mücadelesi bu ölçekte toplumsallık da kazanıyor.

Kubilay Çelik

Tüm dünyada işçi sınıfı, kapitalizmin on yıllardır küresel ölçekte yürürlüğe soktuğu neoliberal politikalar sonucunda gittikçe mülksüzleştirilip, sözleşmeye dayalı geçici istihdam, taşeronlaşma ve özlük haklarının zayıflatılması sonucunda güvencesiz çalışma ve yaşam koşullarına tabi kılındı. Sermayenin yoğunlaştığı ve üretim süreçlerinin denetlendiği kent merkezlerinin ve mekânlarının bu sömürü ilişkilerini nasıl ürettiğine ve aynı zamanda sınıf mücadelelerine nasıl sahne olduğuna geçtiğimiz aylarda şahit olduk ve olmaya da devam edeceğiz. Türkiye'de 2022 yılının ocak ayından beri bu gidişatı durdurmak için çeşitli direnişler ve grevler örgütleniyor, örgütlüyoruz.

Sermayenin mekânı

Kent yaşamında, toplumsal yaşamın devamlılığının yegâne unsurları olarak sahneye çıkan işçiler; sermaye birikimin yoğunlaştığı mekânlar önünde nöbete başladılar. Kentlerde hizmet üretiminin motor gücü olan iş kolları iş durdurma, iş yavaşlatma, sermayenin üretim sahasını denetlediği, tasarladığı ve yönettiği mekânların kapısını, direniş alanlarına çevirdiler. "*Günümüzde sınıf mücadelesi her zaman olduğundan daha çok, mekânda yaşanır*" (Lefebvre). Sermayenin dolaşım ilişkilerinin planlanmasına engel olabilme, işçi sınıfının aleyhinde gelişen durumları, sermayenin prestij ve reklam kanallarını, kapitalist yeniden üretim süreçlerini tıkama özelliği itibari ile kent merkezlerinin ve mekânlarının değerlendirilmesi işçi sınıfın mücadelesinde bir çözüm aracı ve bir avantajı sunar.

Direnişler ve mekân

Yemeksepeti Direnişinde kent merkezlerinde boykot çağrısının örgütlenmesi, Migros Depo işçileri için Migros mağazalarında boykot çağrısının yaygınlaşması tüketim mekânlarının da sınıf mücadelesinin sahası haline geldiğini gözler önüne seriyor. Yemeksepeti, Trendyol, HepsiBurada, Aras Kargo, Yurtiçi Kargo ve Scotty gibi taşımacılık iş kolunda gerçekleşen direnişlerin konvoylarla kent merkezlerinden geçerek, şirketlerin genel merkezleri önüne doğru yönelmesi, Lefebvre'nin sınıf mücadelesinin pratik boyutunun kent mekânında örgütlendiği tezlerini doğrular nitelikte.
Yaşanılan gerçekliğin kendini kentli halk ile buluşturup, onları boykota, konvoya katarak mücadelenin aktörleri haline getiriyor. Sınıf mücadelesi bu ölçekte toplumsallık da kazanıyor.
Migros mağazalarının protesto edilmesini ve Yemeksepeti'ndeki boykotun toplumsal nitelik taşıması bu mücadelelerin gelişim seyrini de gösterir.

Kent ve sınıfsal çelişkiler

Geçtiğimiz yıl grevler örgütlenen belediyelerde çalışan ve greve katılan işçiler açısından, belediye mekânı çalışma alanı olmanın yanı sıra aynı zamanda grev alanıdır. Daha önce Yemeksepeti Genel Merkezi'ne yalnızca eğitim için giden motokurye için de Genel Merkez önü artık direniş alanıdır.
Mekân artık sınıf bilincinin üretildiği ve sınıfsal çelişkilerin açığa çıktığı bir alandır.
Eylem esnasında öğrenme ve sınıfsal çelişkiler açısından farkındalığın gelişmesi açısından kent mekânının kullanımı, işçi mücadelesinin son dönemdeki pratiğinde açıkça gözlenebilir.
Kent merkezleri ve mekânları önümüzdeki süreçte daha fazla işçi direnişine sahne olacak.
Anlamaya çalışmak ve hazırlanmak her zamankinden daha önemli bir hale gelmiştir.

Bir devrim provası olarak 15-16 Haziran

Bugünkü direnişler 15-16 Haziran direnişinde zirve yapan bilinç sıçramasını bilmeden de olsa taşıyordu. Gün gelecek o bilinç milyonları saracak. Gün gelecek sosyalizm bu topraklarda köklenecek, meyvelerini verecek.

Kenan Dağaşan

Üzerinden 52 yıl geçse de işçi sınıfının militan 15-16 Haziran kalkışması güncelliğini koruyor. Dünya genelinde yükselen bir devrimci dalganın üzerine gelen bu kalkışma, işçi sınıfı hareketinin görece durgun ve dağınık bir dönemden hızla nasıl aktif ve yıkıcı bir döneme geçebileceğini göstermesi bakımından da önemli. Dönemdeki hızlı proleterleşme beraberinde işçi sınıfı hareketinin yükselişini getiriyor, 1968'de ise gençlik ve işçi sınıfı mücadelesinin zirvesi yaşanıyordu.
Bu etki öyle bir etki ki, 1968 yılında sosyalist bloktaki ülkelerde bile bürokratizmi hedefe koyan bir karşı çıkışı tetikliyordu.

Dönemin ruhu

Öyle bir dalga ki, İtalya'da işçi konseyleri, Fransa'da aylara yayılan komiteli grevler ortaya çıkıyordu. Bizim 68'imiz de bu dalgadan bağımsız değildi. 1967'de DİSK'in kuruluşu bu dalganın işçi sınıfı hareketi içerisindeki yansımasının önemli bir göstergesiydi.
Haziran 1970'te Türkiye egemen sınıfının gündeminde bu yükseliş vardı. İşçi sınıfının militan örgütlülüğünü dağıtmak amacıyla hükümetçe yapılmak istenen sendikalar düzenlemesi arı kovanına çomak sokuyor, yükselişteki işçi sınıfı hareketinin öfkesini daha da arttırıyordu. 15 Haziran 1970 sabahı öfke sokaklara taşıyordu.
İstanbul başta olmak üzere birçok ilde işçi-

ler, gerçekleştirilmek istenen yasa değişikliğine karşı harekete geçtiler.
15 Haziran 1970 sabahı İstanbul'un hem Anadolu hem Avrupa yakasında işçi havzalarından çıkan işçiler iki gün sürecek militan bir eyleme imza attılar. İşçi sınıfı, bir özne olarak öfkesini açığa çıkarıyor ve militanlığıyla tarihe müdahale ediyordu. Bu eylemler Türkiye Devrimci Hareketindeki bazı yaklaşımları da derinden sarsacaktı.

Nostalji değil yaşayan bir ruh

İşçi sınıfı tam da bu nedenle tarihin devindirici gücü, sosyalizmin kurucu öznesi olacaktı. Kapitalizm çok ama çok büyük bir nüfusu mülksüz ve adaletsiz yaşamak zorunda bıraktığı gibi, bu insanları küçük bir azınlığın yasal denetimi altında yaşamaya zorlar. Yalnızca tek bir kesim bu erki doğrudan hedef alabilir: işçi sınıfı. İşçi sınıfının üretimden gelen gücü bu tabloda özel bir öneme sahiptir. Bu bakımdan 15-16 Haziran direnişi bizlere çok şey anlatıyor. İşçi sınıfı harekete geçtiğinde, başka hiçbir gücün hareketinin yaratamadığı bir enerji çıkar ortaya. 15-16 Haziran elbette siyaseten örgütlü bir gücün bir devrim denemesi değildi. Ama devrimci bir ruhu barındıran bir provaydı.

Bugünkü anlamı

Birdenbire tüm sistemin işleyişini durdurabilen bu büyük kalkışma, işçi sınıfının harekete geçtiğinde neler yapabileceğini gösterdi. Bugün, şubat ayından bu yana yükselen işçi direnişlerinin bilmeden de olsa temsil ettikleri siyasal anlam buydu.
Ekonomik temelli taleplerin içerisinde rüşeym halinde bir bilinç vardı. O bilinç işçi sınıfının mücadele geleneğinde nesilden nesle aktarılan ruhtan başkası değildi.
Bugünkü direnişler 15-16 Haziran direnişinde zirve yapan bilinç sıçramasını bilmeden de olsa taşıyordu. Gün gelecek o bilinç milyonları saracak. Gün gelecek sosyalizm bu topraklarda köklenecek, meyvelerini verecek.
15-16 Haziran direnişi bize bunu gösterdiği için bugün halen güncel.

DÜNYA

Caner Malatya

Kapitalizmin krizinin derinleşmesi ve hegemonya krizinin büyümesi muhtemel halk isyanlarının kendi yollarını açmalarının fırsatını taşıyor.

Savaş, hamleler ve hesaplar

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, üçüncü ayını devirirken önümüzdeki dönemde dünya düzeninin alacağı şekle yön vermeyi de sürdürüyor. Perde arkasında "halledilmeye" çalışılan meseleler, savaşın etkisiyle artık yüksek sesle dillendiriliyor.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, üçüncü ayını devirirken önümüzdeki dönemde dünya düzeninin alacağı şekle yön vermeyi de sürdürüyor. Perde arkasında "halledilmeye" çalışılan meseleler, savaşın etkisiyle artık yüksek sesle dillendiriliyor. Askeri alanda nükleer silahların nasıl ve ne ölçüde devreye sokulacağı tartışılıyor, siyasal alanda çok kutupluluğun yanında bölgesel güçlerin de "oyunda" olduğu belirtiliyor, ekonomik alanda özel mülkiyetin dokunulmazlığı ve devletin serbest piyasaya müdahale etmemesi gibi kapitalizmin temel düsturları umursanmıyor. Bunlara ek olarak stagflasyon ve kapitalizm krizinin daha derinleşiyor olması önümüzdeki dönemde bir dünya düzeninin kurulmasının hiç de kolay olmadığına açıkça işaret ediyor.

Dış yaptırımlar

Ukrayna ile masaya oturulması, Kiev'e SİHA satan Türkiye'ye Rus turistlerin gidişinin engellenmemesi, AB üyesi Macaristan ile derinleşen ilişkiler Rusya'nın siyaseten tecrit olmamayı başardığını gösteriyor.
Ekonomi meselesi ise Rusya'nın savaşında belirleyici etken olarak öne çıkıyor. Nitekim "Batı" da ekonomik saldırılara ağırlık veriyor.
Savaşın ilk 2 ayında Rusya'ya 7 binden fazla yaptırım uygulanması ve Rus oligarkların çeşitli mallarına ve off-shore hesaplarındaki yaklaşık 300 milyar dolara yakın servetlerine göz konulması ile başlayan hamleler Rusya'nın 640 milyar dolarlık rezervlerin yaklaşık 300 milyar dolarlık kısmının dondurulmasıyla zirveye ulaştı.
Rusya'nın ve Rus sermayesinin "özel mülkiyetine dokunulması" ve el konulması, Batı sermayesinin Rusya'yı ekonomik olarak çökertmenin yanı sıra yarı-sömürge haline getirmeyi hedeflediklerini gösteriyor. Ayrıca Batı, ilksel birikimi andıran bu tip el koymalar ile Rus oligarkların boşalttığı alanları kendi sermayedarlarıyla kapatarak kendi birikim krizini de aşmayı çabalıyor.
Rusya, bu hamlelere kendi ekonomisini güçlendirmeye yönelerek karşılık veriyor. Moskova'nın petrol ve doğalgaz ithalatçılarının ödemelerini ruble ile yapmalarına dair karar alması ve eurobond ödemelerini ilk defa ruble ile yapması, dünyadaki dolar hegemonyasına karşı ufak bir tepki olmakla

birlikte yaptırımları atlatmanın da bir yolu.

İç hamleler

çeriye yönelik de hamlelerini arttırıyor. Rusya'yı terk eden şirketlerin mal varlıklarının kamulaştırılmayacağının belirtilerek şirketlere kayyımların atanması, neoliberalizm yanlısı olan ve Batı'nın yaptırımlarına maruz kalmayan Merkez Bankası Başkanı Nabiullina'nın Putin'in aday göstermesiyle tekrar başkan seçilmesi ise Moskova'nın "sosyalizm" ya da devlet kapitalizmini değil, serbest piyasa ekonomisini sürdürme isteğine işaret ediyor.
Bu istekte payı olan oligarklar arasında da savaşım sürüyor. Société Générale'in Rosbank'ını Nornikel'in patronu Potanin'in alması, Alişer Usmanov'un patronu olduğu USM Holding bünyesindeki Akkermann Cement'in Kaluga Çimento Fabrikası'nı yaklaşık 9 milyar rubleye (yaklaşık 110 milyon dolar) satın alması, 29 yıldır Lukoil'in başında olan Vagit Alekperov'un istifası oligark bloğunun yeniden yapılandırıldığını da gösteriyor. Krizi fırsat gören kimi oligarklar aynı gemideki "yoldaşlarını" gemiden atarak alanlarını genişletmeye ve kapitalizmin krizinden daha az etkilenmeye çabalıyorlar.
Bunlarla birlikte kimi mülkiyetlerin devlete devredilmesi de gerçekleşiyor. Renault'nun AvtoVAZ'daki hisselerinin tamamının devlet mülkiyetindeki NAMİ'ye devredilmesi, Vladivostok Limanı'nın kamulaştırılması, devlet korporasyonu Rosteh'in kimi şirketlerde kontrolünü arttırması, Rus ekonomisini "dış" baskılardan "bir süre" koruyabilir.

Çin'in hesapları

Rusya'nın savaşını fırsat olarak gören güçlerden biri de "müttefiki" Çin. Batı'nın hegemonyasına karşı çoğu noktada Moskova ile beraber hareket eden Pekin, Ukrayna'da çıkarlarına odaklanmakta. Rusya'ya yönelik SWIFT yaptırımlarını beklemeden Rus bankalarının CIPS'e (China International Payments System) bağlanmasını sağlayan Çin, Rusya'nın altın ve döviz rezervlerinin bir kısmının yuana çevrilmesini sağladı. Böylece Çin, ABD merkezli finans sermayesine karşı ciddi bir alternatif olduğunu ortaya koyarak ve doların egemenliğine karşı yuanı güçlendirerek dünya liderliğine bir adım daha yaklaşıyor.
Finansal alanın yanı sıra sanayideki fırsatları da değerlendiriyor Çin. Çin şirketleri Cnooc, CNPC ve Sinopec, Rusya pazarından çıkan Shell'in yüzde 27,5 hissesine sahip olduğu Sahalin 2 petrol ve doğalgaz projesine talip olduğunu açıkladılar. Ayrıca Çin, Rusya'nın Japonya ve Güney Kore'ye petrol verdiği Doğu Sibirya-Pasifik Boru Hattı'daki petrolün tamamını almayı planlıyor. Yine China Merchants Group, Rus devletine ait nakliye şirketi Sovkomflot'un gemilerini satın almaya çalışıyor.
Bunlara ek olarak Rusya'nın Çin'den ithalatı yüzde 11, Çin'e ihracatı ise yüzde 38 arttı. Çin, finansın yanı sıra sanayi, enerji ve ticarette Batı'nın çekildiği yerleri doldurarak Rusya pazarındaki etkisini genişletiyor. Bu genişleme Çin sermayesinin Batı pazarına bağımlılığını azaltması ve yüzde 3 seviyelerine düşen büyüme beklentisini arttırması bakımından oldukça önemli. Çin, Rusya'nın zayıflatılmasından da faydalanmak istiyor.

Batı'nın krizi ve isyanlar

Dünya halklarının, işçilerinin, emekçilerinin ve kadınlarının isyanlarının özellikle son 10 yılda artarak devam etmesi bir kısır döngü olma niteliğinden öte başka bir yolun taşlarının döşenmesi niteliğini taşıyor.

SSCB'nin dağılmasından sonra Rusya'yı adım adım kuşatarak sindirmeyi amaçlayan Batı, Ukrayna üzerinden bu süreci hızlandırmaya çalışıyor. Ukrayna'da elde edilecek kesin zafer Rusya'yı küresel güç statüsünden düşürerek Batı'nın pazar ve ucuz hammadde ile işgücü kaynağı haline getirecek. ABD-İngiltere'ye nazaran Rusya ile daha yakın ilişkiler geliştiren Almanya'nın Ukrayna meselesindeki taraf alışında da bu kaynağa ulaşma isteği oldukça etken. Sermayedarların ağızlarını sulandıran bu kaynağı bir an önce elde etmek için dört bir yandan Ukrayna'ya silah yağdırılıyor.
Öte yandan Batı'nın süreci hızlandırmasının altında yatan bir diğer neden ise kapitalizmin krizi. 2010-2019 yılları arasında ortalama yüzde 3 büyüyen dünya ekonomisinin 2022 ve 2023 yıllarında resesyon olarak kabul edilen yüzde 2,5-3 seviyesinde büyüyeceği öngörülüyor. Ek olarak gıda ve enerji fiyatlarında var olan artış eğiliminin Ukrayna savaşıyla birlikte hızlanmasıyla dünya çapında enflasyon artıyor. Durgunluk ve enflasyonun birleşmesiyle birlikte 1970'lerden sonra ilk kez stagflasyon riski oluşmuş durumda.
Kapitalizmin derinleşen ve giderek derinleşeceği gözüken yapısal krizi, Batılı kapitalist güçleri Rusya ve Çin'e yönlendiriyor. Fakat bu yönelmenin krizi çözmek bir yana daha derinleştirmesi, Batı içerisinde ve müttefikleri arasındaki çatlakları derinleştiriyor. Ukrayna'nın yeniden inşasının AB'nin ortak borçlanmasıyla finanse edilmesini Almanya'nın reddetmesi, Rusya'dan petrol ve gaz alımına

ambargo getirilirse Alman ekonomisinin felç olacağını belirtmesi ve son olarak Başbakan Boris Johnson'un alternatif bir Avrupa Birliği'nden bahsetmesi Alman sermayesi ile ABD-İngiltere sermayesi arasındaki çatlakların derinliğine işaret ediyor.

Bölgesel güçler

Büyük güçler arasındaki çatlaklar, bölgesel ve yerel güçlerin aradan fırlamasına neden oluyor.
Macaristan AB'nin Rusya'ya uygulamak istediği petrol ambargosunu bloke ediyor, Türk şirketi FLO Reebok'un Rusya'daki mağaza zincirini satın alıyor, Hindistan Rusya'dan petrol almayı sürdürüyor, Suudi Arabistan petrol arzını artırmayı kabul etmiyor, Meksika devlet başkanı, Amerika Ülkeleri zirvesine Küba, Venezuela ve Nikaragua da davet edilmezse katılmayacağını söylüyor, Hırvatistan İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya girmelerini Bosna-Hersek problemi çözülene kadar engelleyeceğini belirtiyor, Polonya Norveç'in petrol ve doğalgazdan elde ettiği devasa kârları derhal paylaşmasını istiyor.
Küresel güçler arasındaki savaşımın açtığı çatlaklardan kafalarını uzatma şansı bulan bölgesel güçler, süreçten faydalanarak omuzlarını da sokmaya çabalıyorlar.
Bölgesel güçler çabalarıyla bir taraftan bölgelerinde birinci vassal konumuna geçmeyi ya da bu konumlarını güçlendirmeyi diğer taraftan kendi sermaye güçlerinin pazar ve hammadde ihtiyaçlarını karşılayarak serpilmelerini amaçlıyorlar.

Halkın isyanı

Kapitalizmin krizinin derinleşmesi, sadece bölgesel ve küresel güçler arasındaki savaşıma değil dünyanın dört bir yanında uç veren isyanlara da neden oluyor. Son zamanlarda Sri Lanka ve İran'da artan gıda ve enerji fiyatlarına karşı halkın sokağa dökülmesiyle somutlaşan bu durum bir başlangıç niteliği taşıyor.
Yoksul ülkelerin merkez kapitalist ülkelere olan borçlarının ödenilemeyecek duruma gelmesi, borcun; halkın gıda, ısınma gibi temel ihtiyaçlarını sübvanse etmesini engellemesi gibi nedenler iktidarların halkın ihtiyaçlarını karşılama kapasitelerinin olmadığını ortaya koyuyor.
Dünya halklarının, işçilerinin, emekçilerinin ve kadınlarının isyanlarının özellikle son 10 yılda artarak devam etmesi bir kısır döngü olma niteliğinden öte başka bir yolun taşlarının döşenmesi niteliğini taşıyor.
Rusya'ya yönelik yaptırımlar, kapitalizmin krizinin derinleşmesi ve hegemonya krizinin büyümesi nedeniyle uluslararası ekonomik ve siyasal düzenin anarşik bir yapıya doğru ilerlemesiyle birlikte bu isyanlar, muhtemel başka halk isyanlarının kendi yollarını açmalarını ve hegemonya alanlarını kurma fırsatını taşıyor.

KADIN

Eşit, özgür sömürüsüz bir dünya için şimdi bir adım daha atma zamanı!

Irkçılık ve savaş politikalarıyla yükselen bir ses: erkeklik

Ekonomik krizin temel sebebi olan politikaları sorgulamak ve buna müdahale etmek yerine göçmenleri suçlamak çok daha konforlu ve kolay çünkü. Sürekli bir 'öteki' icat edilerek bütün sorunlar, krizle göçmenlere bağlanıyor.

Rojda Aksoy

Savaşın getirdiği yıkım ve şiddet karşısında ülkelerini terk etmek zorunda kalan milyonlarca göçmen ve mülteci özellikle son günlerde şiddetlenen ırkçılık ve nefretle karşı karşıya. En ağır işlerde çok düşük ücretlerle ve güvencesiz yaşadıkları yetmiyormuş gibi bir de ülkenin içinde bulunduğu krizin faturası onlara kesiliyor. Ekonomik krizin temel sebebi olan politikaları sorgulamak ve buna müdahale etmek yerine göçmenleri suçlamak çok daha konforlu ve kolay çünkü.
Sürekli bir "öteki" icat edilerek bütün sorunlar, krizle göçmenlere bağlanıyor.
Ülkede huzur ve refah ortamı sağlanması için hep bu ötekilere sert bir ders vermek gerektiğine inananlar yıllardır ırkçılıktan beslenen savaş politikaları ile halkı nefrete, yoksulluğa, şiddete mahkûm etmeye devam ediyor.
Irkçılık ve savaştan yana olanların kullandığı dil ve eyleme biçimleri kadın düşmanlığının, homofobinin, transfobinin ve her türlü nefretin önünü daha da açıyor. 'En iyi dövüşen erkekler'i bulma yarışı esnasında tekrar ve tekrar üretilen erkeklik biçimleri ve söylemleri bütün topluma yayılırken, kadınlar ve LGBTİ+'lar bu şiddet ortamında savunmasız bırakılıyor. İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilme kararıyla beraber tavrını net bir şekilde koyan iktidar elbette yükselen bu şiddet ortamında kadınları sindirmeye çalışıyor.

Irkçılığa, savaş politikalarına, yoksulluğa ve hukuksuzluğa karşı sokakları inatla dolduran kadınları evlere kapatmak iktidar için neden önemli?

Faşizmi kurumsallaştırmak için bütün gücüyle hamleler yapan ve devletin bütün olanaklarına sahip olan iktidar ne kadar zorlasa da tam olarak istediği rejimi inşa edemiyor ve bu süreçte en çok kadınların direnişine takılıyor. Bu direnişi kırmak için son dönemde savaş politikalarını tekrar yükselterek ülkede olağanüstü bir atmosfer yaratıp çeşitli direnişleri kırmak için çok iyi bildiği bir senaryoyu tekrar sahaya sürmeye çabalıyor. Güvenlik politikalarını kullanarak gençlerin şenliklerini iptal etmek, kadın sanatçıların konserlerini engellemek, milyonların iradesini temsil eden HDP'li kadın milletvekillerini tehdit etmek gibi son süreçte yaşadığımız akıl almaz olaylar elbette bu senaryodan ayrı düşünülemez.
Büyükşehirlerin kalabalık parklarında, sahillerinde istediği gibi dolaşan, saldırganca tavırlarla kadınları, LGBTİ+'ları taciz eden Türkiyeli erkekleri görmezden gelen polisler, bekçiler aynı kamusal alanlarda yan yana gelen ve herhangi bir etkinlik yapmaya çalışan örgütlü kadınlara anında saldırıyor. Kadınların karşı karşıya oldukları yaşamsal saldırılara karşı mücadelesi iktidarın şiddet aygıtları ile engellenmeye çalışılıyor. Yine aynı alanlarda ırkçı, saldırgan erkekler bir araya gelip faşist ve saldırgan tavırlarla savaş politikaları için propaganda yaptıklarında ise bizzat iktidar güçleri ve kollukları tarafından desteklenirken aynı alanlarda yan yana gelen göçmenler, mülteciler televizyon kanallarında, sosyal medyada hedef gösteriliyor ve böylece halkın öfkesi yoksulluğa, işsizliğe sebep olan politikaları uygulayan iktidara değil göçmenlere yönlendiriliyor.

Nefrete ve korkuya inat

İçine sıkıştığı krizlerden çıkış yolunu bulamadıkça ırkçılığı ve savaş çığırtkanlığını destekleyenler hep bir ağızdan aynı eril söylemleri tekrarlayarak başta kadınlar olmak üzere topyekûn tüm toplumu nefes alınamayacak bir duruma sıkıştırmaya çalışırken onlara net bir cevap vermenin ve mücadeleyi büyütmenin tam zamanı.
Yaşadığımız yoksulluğun, işsizliğin, şiddetin sebebinin kimler olduğunu biliyoruz. Yoksuldan alıp zenginin cebini dolduran, ülkenin bütün zenginliklerini talan eden, toplumun barış içinde yaşamasına tahammülü olmayanların sonu yaklaştıkça tehlikeli senaryolar da görünür bir hale gelmeye başladı. Yaratılmak istenen korku iklimine inat özgür, eşit, insan onuruna yaraşır bir hayatı kurabilmek için bir adım daha atmanın zamanı.

Patriyarkaya ve kapitalizme karşı sömürüsüz, sınıfsız ve sınırsız bir dünya

"Kadın Dayanışması Sınır Tanımaz! Irkçılığın, ayrımcılığın, göçmen düşmanlığının ve körüklenen nefretin değil; göçmenlerin yanındayız, birlikte yaşıyoruz, yan yanayız!"

İrem Kayıkçı

Dünya üzerinde emperyalizmin ve kapitalizmin saldırganlığı hızlandıkça "göçler çağı"nın da hız kazandığını söylemek gerekiyor. Bulunduğu ülkeyi ekonomik, ekolojik, eğitim, aile, cinsel ayrımcılık, savaşlar ve siyasi baskılar gibi birçok farklı sebeple isteyerek veya zorla terk eden, başka bir ülkeye gidip orada yaşayan göçmenlerin hayatları, emekleri, bedenleri ise; sermayenin vahşi çıkarlarıyla küreselleşen dünyada en hızlı şekilde gözden çıkarılan olmaya devam ediyor. Göçmen kadınlar, LGBTİ+'lar ve çocuklar ise bu hızın en çok savrulan ve en kırılgan kesimini oluşturuyor. Zorla yerinden edildikleri ülkelerinden varmaya çalıştıkları topraklara kadar uzanan göç güzergâhlarında hayatta kalma mücadelesi veren göçmenler; bir yandan da göçmen karşıtlığına, ırkçılığa "rağmen" hayatta kalmaya çalışıyor. "Rağmen" kelimesinin yerine getirmemiz gereken "karşı" kelimesinin gücünü; göçün en temel sebeplerinden birisi olan kapitalizmi işaret etmek ve göç olgusuna antikapitalist bir dinamik olarak bakmamız gerektiği için önemsiyorum.

Sınır tanımayan kadın dayanışması

Türkiye'de antikapitalist bir dinamik olarak özellikle kadın hareketinin; göçmenlere yönelik saldırılara ve ırkçılığa "karşı" yan yana gelişi, feminist politikadan güç alması ve kazanmaya başladığı yeni pozisyonlar iktidar koalisyonu ya da iktidara gelme hesapları yapan restorasyoncu güçler için sorun teşkil ediyor.
Öyle ki; 23 Mayıs'ta 700'ün üzerinde kadın ve LGBTİ+ ve onlarca kadın ve LGBTİ+ örgütünün imzasıyla yayımlanan "Kadın Dayanışması Sınır Tanımaz! Irkçılığın, ayrımcılığın, göçmen düşmanlığının ve körüklenen nefretin değil; göçmenlerin yanındayız, birlikte yaşıyoruz, yan yanayız!" açıklaması sonrasında daha çok sosyal medyada yürütülen linç kampanyaları, tehditler; faşizmin kurumsallaşması ve yeni rejimin inşası için el ele veren tüm kesimlerin de kimlere karşı olduğunu bir kere daha gösterdi.
"Kadınlarımızın, kızlarımızın güvenliğine dair kaygılarımız" gibi ırkçı söylemlerle kendilerine meşruiyet sağlamaya çalışanların, ataerki tahlilinden yoksun olduğu gayet aşikâr. Zira ne erkek şiddeti ne de erkekliğin türlü toksik biçimleri dünya genelinde ırk, din, dil tanımıyor.

Irkçılığın, erkekliğin, ikiyüzlülüğün ifşası

Rıza üretme kapasitesini yitiren iktidar koalisyonunun toplumun ırkçı, ayrımcı, şovenist kodlarını kaşımak için her daim hazırda tuttuğu bu saldırılar ve saldırganlar; ataerkiden hem güç alıyor hem de onu güçlendiriyor. Fakat sosyo-ekonomik açıdan en çok ezilen kesim olan kadınların; erkek şiddetini, kadın cinayetlerini, yoksulluğu, sefalet ücretlerini, zamları göçmenlerin sırtına yüklemek isteyen siyasilerin ikiyüzlülüğünü ifşa etmeleri bu güç dengesini bozuyor.
Milli değer ve mutabakat haline dönüşen göçmen düşmanlığı; şu sıralar 16 TL'nin üstüne çıkan doları ört bas edemez, sefalete ve açlığa mahkûm edilen halkın haklı öfkesini içeremez ve sosyo-ekonomik krizden en çok etkilenen kesimlerden kadınların fiili meşru mücadelesine gölge edemez durumdadır.
Hem patriyarkaya hem de kapitalizme "karşı" topyekûn kurtuluş mücadelesi yürüten kadınlar özgür, sömürüsüz, sınırsız, sınıfsız bir dünya için adımlar atıyor.

11-12 Haziran 2022 Mor Dayanışma 3. Türkiye Kadın Konferansı'na Davet Var!

2019'da "İnadına Mücadele İnadına Özgürlük" şiarıyla yaptığımız ikinci kadın konferansımızdan bu yana; kadın kurtuluş mücadelemiz ve tüm dünyanın kadınları için özgürlük inadımız giderek büyüdü, bu günlere geldi.
Şimdi Türkiye'nin birçok ilinde, onlarca ilçesinde ve mahallesinde daha çok kadının dayanışma ağımızda, il/ilçe meclislerimizde ve komisyonlarımızda yer alması ile birlikte daha güçlü ve daha örgütlüyüz.
Biliyoruz ki emeğimizi, bedenimizi, haklarımızı sömürmekten bir an bile geri durmayacak olan ataerkil kapitalist sistem ancak ve ancak örgütlü mücadele ile yıkılabilir.
Evlerden işyerlerimize kadar her yerde sistematik olan ataerki de, sermayenin sömürü düzeni de kadınları yalnızlığa, bireycilige itmeye çalışırken kadınların örgütlü mücadelesinin bu kadar muazzam olması tesadüf mü?
Hayır, elbette değil! Çünkü kadınların tarihi; kolektif iradenin ve aksiyonun neler yapabileceğini gösteren deneyimlerle yazıldı ve yazılmaya da devam ediyor.
Peki; yeniyi kuracak olan bizler nasıl bir dünya, nasıl bir bugün ve gelecek istiyoruz? Bunun için neler yapıyoruz, nasıl bir ideolojik perspektif önümüze ışık tutuyor? Kadın dayanışmasını ve sosyalist feminist mücadeleyi güçlendirecek bir programın hayatiliğini nasıl görüyor ve bunun için neler yapıyoruz?
11-12 Haziran'da İstanbul'da gerçekleştireceğimiz Mor Dayanışma 3. Türkiye Kadın Konferansı'nda; kadın hareketine güç veren örgütlü mücadelemizin yeni bir dönemine giriyoruz. Ve sizleri de kadın dayanışmasını büyütmeye davet ediyoruz!

11 Haziran 2022
Şişli Belediyesi
Derviş Eroğlu Kültür Merkezi
Saat: 10.30

POLİTİKA

Dünya genelinde yükselişte olan, faşist, faşizan, radikal sağ hareket ve iktidarlarının prototipidir Ümit Özdağ.

Bir yeniden diriliş demagogu olarak Ümit Özdağ

Kontrolsüz mülteci akınından dem vuran Özdağ'ın Suriye'nin talan edilmesine, yeni sınır ötesi operasyonlara, bu operasyonları organize eden asıl suçlulara yönelik sessiz ve pasif tutumu ise, Özdağ ile birlikte yaratılmak istenen manipülasyonun gerçek yüzünü ortaya koyuyor.

Hasan Durkal

Yeri geliyor mültecileri hedef alıyor, hatta hedef göstermekle kalmıyor, saldırıya uğramalarında da pay sahibi oluyor. Yeri geliyor Yunan şarkıcıları hedef gösteriyor, konserlerini iptal ettiriyor. Yeri geliyor geleneksel sağ "devlet terbiyesinin" dışına çıkıyor içişleri bakanını tehdit ediyor, "seni bulacağım oğlum, çık karşıma" diyor.

Yeri geliyor Ermeni halkının yaşadığı büyük acının, soykırımın faillerini sahipleniyor, HDP'li Ermeni Milletvekili Garo Paylan'ı tehdit ediyor, "Zamanı gelince Talat Paşa deneyimini yaşayacaksın" diyor. Sanayicilerin partisiyiz diyor, ırkçı değiliz diyor, mültecileri istilacı olarak niteliyor, açık ırkçı propagandaları sahipleniyor, sahip olduğu ırkçı trol ordusuyla sosyal medyada herkesi ve her şeyi hedef alabiliyor: Erdoğan ve Bahçeli hariç.

Özdağ'ı kollayanlar

Ümit Özdağ, aslında uzun yıllardır siyaset sahnesinde olan bir figür. Ama popüler bir figür haline gelmesi son birkaç ayı buluyor. Kelimenin gerçek anlamıyla popüler, gerçek anlamıyla popülist bir figür.
MHP içerisinde uzun süre devam eden iktidar mücadelesini kaybetti. İYİ Parti serüvenine katıldı. Orada da yapamadı, ihraç edildi. Parti kurdu. Yola Zafer Partisi ile devam etti.
Şimdi tepeden tırnağa faşist söylemlerle örülü bir siyasi çizgiyi, çekinmeden, utanmadan ve üstelik kollandığı çok açık bir biçimde yürütüyor. İktidardaki suç şebekesinin iç işleri bakanını, kendisi de bir devlet kliği temsilcisi olan Süleyman Soylu'yu kamuoyu önünde tehdit ediyor, onların deyimiyle "madara" ediyor, ama kimse kendisine dokunamıyor. Belli ki arkası sağlam, belli ki güvendiği birileri var.
Devlet içi hesaplaşmalar bir yana, toplumun, ekonomik kriz içerisinde bunalan, çıkış arayan, aradığı çıkışı bulamayınca öfkesinin kanalize edemeyen, bu durumda da yer yer çürüyen tepkilerini ırkçılığa yönlendiren bir faşist demagog olarak güneşin sofrasındaki yerini alıyor Özdağ. Kendisini önemli kılan, dokunulmaz kılan, iktidar sofrasındaki yerini sağlamlaştıran, Soylu'nun kendisine dokunmasını engelleyen şey bu efsun olsa gerek. Bu yalnızca içeriyle sınırlı bir kollanma haline de benzemiyor üstelik. Görünüşe göre, uluslararası düzeyde de kendisine "yürü, biz arkandayız" diyenler olmalı. Bir NATO kollaması, çok da sürpriz olmasa gerek.

Özdağ'ı piyasaya kim sürdü?

Ne gökten inen bir peygamber ne de mucizeleri olan bir ermiş; ülkede egemen sınıf siyasetinin sıkışmasından doğal yollarla türemiş bir faşist havari yalnızca. Onu piyasaya sürenler, tehlikeli, ama kendileri açısından rasyonel bir amaç güdüyorlar: "Her şey karışıyorsa, her şeyi daha da karıştıralım, bakalım ne olacak". "Belki kontrolümüz altındaki bir faşist hareketlenme içinde bulunduğumuz açmazlardan kurtulmamız için bizlere olanaklar sunar. O esnada üç beş bin mülteci ölürse, ülkede yeni bir katliam yaşanırsa, öfke kontrol dışına çıkarsa ona da sonra bakarız." diyorlar. Onu piyasaya sürenler, aslında 200 yıldır "Bu devlet nasıl kurtulur" sorusuna cevap arayan devlet egemen sınıf bloku. Olası bir AKP-MHP çözülmesinde faşist, açık faşist bir adresleri de olmasın mı?
Bu olası çözülmede sistemin bekası için radikal, çözülmekte olan küçük burjuva unsurların öfkesini içerecek, gerekirse kaos yaratacak, katliamlar organize edecek, yağmalamalar yapacak, bir adres olmasın mı? Ne de olsa devlet krizde değil mi? Devletin bekası için birkaç bin mültecinin katledilmesi o kadar da mühim değil.
Geçmişte Alevilere de yapıldı, Kürtlere de Rumlara da Ermenilere de. Mültecilerin canı daha mı pahalıydı bu soygun düzeninden? Türkçü bir faşizm, başarıyı garanti altına alamamış İslamcı bir faşizme alternatif olarak bir kenarda durmasın mıydı?

Özdağ ne değildir?

İttihatçılığı ile övünüyor ki ne kadar övünse azdır. Bu toprakların başına gelmiş en kötü olaylardan bir tanesidir İttihatçıların iktidarı.
Arkasında Ermenilerin, Rumların, yoksul ama çok yoksul Müslüman gençlerin, Kürtlerin cesetlerinin yığıldığı, dehşet verici bir cinayetler silsilesine dayalı başarısız bir iktidarın tarihsel mirasına sahip çıkıyor Özdağ. Aynı anda hem ırkçı hem katliamcı hem sermaye yanlısı, hem "milli diriliş"çi, hem reaksiyoner olana faşist deniyor aslında.
Dünya genelinde yükselişte olan, faşist, faşizan, radikal sağ hareket ve iktidarlarının prototipidir Ümit Özdağ. Arkasındaki toplumsal destek kısıtlı, büyük bir kitleye hitap etmiyor. Ama birçok konuda gündemi belirliyor.
Büyük egemen sınıf partilerinin gündemini tayin ediyor. Gelecek kaygısı derinleşen gençlerin umutlarını sömürüyor.
Geçmişte bir yerlerde, bir zamanlar yaşanmış olduğunu iddia ettiği o güzel günlere dönüş hayalleri satıyor.
Toplumun içinde olduğu çöküşü ancak milli bir yeniden diriliş hareketiyle durdurulabileceğini salık veriyor. Toplumun marazi unsurlardan (mültecilerden) arındırılmasıyla eski günlere kavuşabileceğine dair hayalleri pazarlıyor.

Katliam makinesi işleyince

Bugün mülteciler, yarın kim bilir Kürtler, Aleviler ve diğerleri. Katliamın makinesi çalışmaya başladı mı, öyle kolay durmuyor. Bu topraklarda yaşayan halklar bunu çok fazla ve çok acı biçimlerde deneyimledi.
Bu bakımdan, Özdağ'ın yarattığı ırkçı histerinin yer yer Alevileri, Kürtleri bir biçimiyle etkileme eğiliminde olması çok düşündürücü.
Kontrolsüz mülteci akınından dem vuran Özdağ'ın Suriye'nin talan edilmesine, yeni sınır ötesi operasyonlara, bu operasyonları organize eden asıl suçlulara yönelik sessiz ve pasif tutumu ise, Özdağ ile birlikte yaratılmak istenen manipülasyonun gerçek yüzünü ortaya koyuyor.
Halkların düşmanlarının dostu, halkın gerçek sorunlarına çözüm üretemez. Olsa olsa, onların gizli ortağı olur.
Belki de fırsatını bulursa oyunu kurmak isteyecek bir odak olmayı deneyecektir.
Milyonlarca insanın can güvenliğine kast eden bir odak.

Onur Ayı'na giderken

İçerisinden geçtiğimiz olağanüstü siyasal iklimde, onur yürüyüşlerinin örgütlenmesi ve kazanımı karşı karşıya olunan saldırıları boşa düşürmek adına önemli bir pratik olarak önümüzde duruyor.

Sabriye Akkul

Türkiye'de 90'lı yıllardan bu yana kendi öz örgütlerini ve politikalarını üreten LGBTİ+ hareketinin gün geçtikçe kamusal alanlarda görünürlüğünün artması, alanın özgün sorunlarının gündeme gelmesi ile özgün politikalarını yükselttiğini görmekteyiz. İktidar ise bu görünürlük haline karşı, kendisini var edebilmek için her gün heteroseksist politika ve söylemler üretmeye, bu politikalara güç vermeye devam ediyor.
İstanbul Sözleşmesi eylemlerinden bu yana "hastalık" ve "sapkınlık" söylemleri güçlendirilirken, büyük kentlerde trans yaşam alanlarını saldırıya açık hale getirerek, LGBTİ+'lar kent merkezlerinden uzaklaştırmaya çalışılıyor. Toplum içerisinde ötekileştirme politikaları derinleştiriliyor. Tüm bu LGBTİ+fobik propagandaya karşı LGBTİ+ hareketi; içerisindeki tartışma ve sayısız eğilime rağmen kitlesel eylemler ve çeşitli örgütlenmelerle iktidar blokuna karşı bir iradeyi inşa ediyor.

2022 1 Mayıs'ı

1 Mayıs'ta LGBTİ+'lar, LGBTİ+ varoluşlarından dolayı maruz kaldıkları çeşitli hak gasplarına, cinsel-ticari sömürüye karşı söz üretebilmek için örgütlü ya da bağımsız olarak pek çok ilde alandaydı. Genellikle ekonomik krizin ve yoksulluğun LGBTİ+'lar üzerindeki etkisinin görünmez kılındığı siyasi atmosferde 1 Mayıs LGBTİ+ politika açısından önemli bir yerde durmakta. Ekonomik krizin derinleşmesi ile birlikte LGBTİ+ yoksulluğu, işsizlik, geleceksizlik olgusu her geçen gün can yakıcı bir hal alıyor. Pandemi sonrasında LGBTİ+ örgütlerinin sokaktan çekildiği, öznelerin kamusal alanın dışına itildiği bir dönemde geçtiğimiz 1 Mayıs önem taşıyordu.

Alandaki çeşitli savrulmalar ile 1 Mayıs'ın pek çok LGBTİ+ kurum tarafından örgütlenmediği bir süreci geride bıraktık. LGBTİ+ politikasının bağımsız aktivist politikaları ile alana çıkılan illerde ise bağımsız katılımların yoğun olduğu bir 1 Mayıs açığa çıktı.
LGBTİ+ örgütlenmesinin bizzat kendi öznelerinin kurucu hamlelerine ihtiyaç duyduğu bir gerçek.

1 Mayıs'tan Onur'a

LGBTİ+ hareketinin 1 Mayıs'a kolektif bir bilinç ile çıkması ise hareketin içerisinde önemli bir kazanım olarak değerlendirilmeli. LGBTİ+'ların 1 Mayıs'ta LGBTİ+ korteji içerisinde yürüme isteği; 1 Mayıs'ta LGBTİ+ hareketinin kendi talepleri ve sözlerini yaratma ve hareket içerisindeki örgütlenme ve güç kazanma ihtiyacını da gözler önüne seriyor.
20 Kasım, 1 Mayıs gibi önemli eşikler ardına, şimdi oldukça güçlü bir şekilde ülke genelinde onur yürüyüşlerini örgütlenme süreci başladı. 2003 yılından bu yana düzenlenen Onur Yürüyüşü, pandemi döneminde de çeşitli illerde gerçekleşme iradesini gösterdi. Pek çok kentte çalışmaları başlamış olan onur yürüyüşleri LGBTİ+ hareketinin kurucu eşiklerinden.
İçerisinden geçtiğimiz olağanüstü siyasal iklimde, onur yürüyüşlerinin örgütlenmesi ve kazanımı karşı karşıya olunan saldırıları boşa düşürmek adına önemli bir pratik olarak önümüzde duruyor.

ÇOCUK

Çocuklarla ortak bir yaşamı inşa etmeliyiz

Çocukların özneleştiği bir yaşama doğru: Her Yer Çocuk Yaz Etkinlikleri

Eğitim sisteminin tersine, ezbere dayalı olmayan, eğlence ve çocuk odaklı, herkesin dâhil olup kararda etkili olabildiği, yarışma mantığının uygulanmadığı etkinlikler yapılıyor.

Hatice Göz

Çocuklar yaşadıkları evin, mahallenin, okulun ve en geniş anlamda toplumun parçası. Peki ama bu çocuklar toplumda, yaşamda neredeler? Ne kadar görünürler, ne kadar "kendi" olabiliyorlar?
Evde, okulda, parkta… Bu kadar mı?
Elbette değil ama çocuk algımız ve yetişkinlerin çocuklar üzerindeki egemenliklerini pekiştiren çocuk politikaları, çocukların yaşamın her yerinde olmasını engelliyor. Her yerinden kasıt, mekânsal bir sınırlama değil. Genel olarak çocuklar yaşamda görünmezleştiriliyor, yok sayılıyor. Fikirleri önemsiz görülüyor, düşünceleri sorulmuyor, hisleri önemsenmiyor. Bunlara bir de çocukların alanlarının giderek kapalı mekânlarla sınırlanması, AVMlere sıkışan oyun seçenekleri, yok olan parklar, binlerce çocuğa bir tanesi düşen oyun parkları ekleniyor.
Yetişkinlerin dünyasında görünmez olan çocuklara yönelik şiddet, ihmal, istismar ve baskı da giderek artıyor. Çocuklar bundan "korunmaya" çalışılırken daha da silikleşiyor, güçsüzleşiyor ve çocukluklarını yaşayamadan yetişkinliğe ilerliyorlar.

Okullar kapanınca çocuklar nereye gider?

Çocuk denince aklımıza hemen ve neredeyse sadece okul geliyor. Eğitim öğretim yılı boyunca çocuklar ev ve okul ikilisi arasında gidip geliyorlar. Peki okullar kapanınca bu çocuklar nereye gidiyorlar? Ne yapıyorlar?
Orta ve üst sınıftan ailelerden olan çocuklar için genellikle bolca seçenek var yaz ayları için. Kurslar, tatil yerleri, atölyeler, özel dersler, eğlenceli geziler, yeni keşifler ya da sakin bir tatil… Ancak yoksul, işçi ailelerin çocukları için durum epey farklı. Özellikle şehirde ya da kent merkezlerinde olan bu çocuklar için okul bitince iş başlıyor.
Yaz, birçok çocuk için çalışmak demek; çıraklık yapmak, tarlaya gitmek, fındık toplamak, evde kardeşe bakmak demek…
Dışarıda ücretli çalışmayan çocuklar ise yaz yetişkinlerin çizdiği sınırlar, genellikle de evde geçiyor.
Oyun alanı yok, okul bahçeleri kilitli, açık ve yeşil alanlar uzak, parklar güvensiz, kurslar pahalı, yabancı yetişkinler tehlikeli…

Bunu değiştirmek için beklemeyeceğiz

Var olanın, sürüp gidenin dışında; olması gerekeni şimdiden şekillendiremez miyiz?
İşte Her Yer Çocuk gönüllüleri yıllardır bunu yapıyorlar. Yaz aylarında, çoğunluğu üniversite öğrencilerinden oluşan gönüllülerle birlikte binlerce çocuğa ulaşarak etkinlikler, atölyeler gerçekleştiriyorlar.
Eğitim sisteminin tersine, ezbere dayalı olmayan, eğlence ve çocuk odaklı, herkesin dâhil olup kararda etkili olabildiği, yarışma mantığının uygulanmadığı etkinlikler yapılıyor.
Bir bütün olarak çocukların evin, mahallenin, toplumun parçası olmalarına katkı sunacak ve onların katılımını arttırarak sözlerini, fikirlerini, hislerini yaşadıkları yerle bütünleşmelerini destekleyecek bir politik zeminde yapılıyor bu etkinler. Sermayenin, iktidarın ve genel olarak yetişkinlerin egemenliği altında güçsüz ve yalnız bırakılan, birey olarak görülmeyen çocuklarla, bunların tersi bir ilişki, pratik ve yaşam inşa ediliyor. Çocuklarla gerçek anlamda birlikte yaşasak nasıl olur sorusunun cevabı, Her Yer Çocuk etkinlikleri ile pratikte hayat buluyor.
Çocuklara "yukarıdan yardım" götürülmüyor, aksine; onların yaşamlarının tam içinde olunarak hayalini kurup, mücadelesini verdiğimiz gelecek şimdiden, onların gerçekliğinin içinde yeşertiliyor. Demokrasi mi istiyoruz? Çocuklar şimdiden tecrübe ederek öğreniyorlar bunu, birlikte öğreniliyor. Barış mı talep ediyoruz? Çocuklarsız olmaz diyor, onları da dâhil ediyoruz.
Çocukları, çocuklara yaşatılan sorunları ve çözümlerini geleceğe iten, onları yalnızca gelecek olarak gören politikaların tersine, çocukların şimdisinin içinde konumlanıyor

Nerede ve nasıl etkinlikler

Birlikte ve birbirinden öğrenmenin, eğlenmenin, çocuklarla bir yaşamın renklerinin, zenginliğinin tam içinden geçiyor bu etkinler. Sadece çocuklar için değil aynı zamanda çocuklarla birlikte yapılıyor. Çocuklar için eğlenceli etkinlikler yapmak için değil sadece aynı zamanda onlarla ortak yaşamın yollarını deneyimlemek için de yapılıyorlar.
Adana'dan İstanbul'a, Antakya'dan İzmir'e, oradan Ankara'ya, Mersin'e, Denizli'ye… Ve bu şehirlerin mahallelerine, sokaklarına yayılan, pandemi dönemi dâhil olmak üzere çocuklarla yan yana gelinecek her fırsatı değerlendirip yeni fırsatlar yaratan etkinlikler.
Çocuklarla daha yakın yaşlarda olan genç gönüllüler, kendi yetişkin sorumluluklarının bilince ile katkı sunuyorlar bu etkinliklere; ebeveynler, onlarla yapılan eğitim, panel, forum gibi yan yana gelişlerde çocuklarına birey olarak bakmaya, haklarını görmeye başlıyorlar.
Yaratıcı drama, resim, felsefe, dans, bilim, origami, yoga, müzik ya da astronomi… Sayısız etkinlik ve atölye içeriği oluşturuluyor ve yaklaşık bir buçuk ay boyunca her hafta çocuklarla yan yana geliniyor. Atölye içeriklerinin belirlenmesinden mekânların düzenlenmesine, duyurulardan temizliğe kadar hemen her aşamaya çocukların katılımı sağlanıyor.
Bu yıl da yine onlarca mahallede, binlerce çocukla birlikte yapılacak etkinlikler. Çocuklar için, çocuklarla birlikte diyen herkese kapılarımız açık. Siz ne yapmak istersiniz çocuklarla birlikte yaşamı şimdiden inşa etmeye başlamak için?

Kriz derinleştikçe çocuklar yoksullaşıyor, işçileşiyor

Sermaye sınıfının sahte "çocuk duyarlılığı, sevgisi" üzerinden nasıl kar elde ettiğini biliyoruz. O halde çocuk emeği sömürüsüne karşı harekete geçmeli, tamamen yasaklanması noktasında adımlar atmalıyız.

Sinem Atasoy

Ve böylesi bir ortaklığın kurulabilmesinin önünü açıp mümkün hale getirecek yönelimleri-hedefleri gündemleştirecek bir politik öncülük!
Türkiye'de son yıllarda etkisi giderek artan ekonomik kriz toplumun her kesimini derinden etkiliyor. Ekonomik krizden etkilenen fakat yaşadığı etki diğer kesimler tarafından görülmeyen, kabul edilmeyen tek kesim ise çocuklar…
Sermaye sınıfı için zaten normal olan çocuk emeği sömürüsü, toplumun gözünde de türlü yollarla normalleştiriliyor.
Ekonomik krizin etkileri artarak devam ederken aile içi şiddet, eğitim hayatından mahrum kalma, sosyalleşememe, gelişim bozuklukları gibi birçok sorun çocukların hayatında giderek artıyor, sıradanlaşıyor ve geri dönüşü imkânsız hale geliyor.
Geleneksel usta-çırak ilişkisi yerini çırak-çırak ilişkisine bırakmış durumda. Tehlikeli işler sınıfına giren hemen hemen tüm işlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştığını görmek artık olağan hale geldi.
Çocuklar aile evine maddi olarak destek olabilmekle kendi hayatlarını kurabilmek arasında tercih yapmak zorunda kalıyorlar. Bu tercihlerin sonuçları çocukları umutsuzluğa, karamsarlığa sürüklüyor. Müthiş bir yoksulluk ve yoğun emekle, hızla çıkıyorlar çocukluktan. Ve bir ömür sürecek işçiliğe geçiyorlar.

Çocuk işçilik katlanarak artıyor

2019 TÜİK verilerine göre Türkiye'de "ekonomik bir faaliyete katılan" çocuk sayısı 5-17 yaş grubu arasında 720 bin, aynı yaş grubundaki çocukların 2019 Türkiye istihdamı oranı yüzde 4,4. Verilere göre ise çalışan çocukların yarısından çoğunun çalışma ortamı olumsuz şartlarda. Ayrıca bu veriler mülteci çocukları kapsamadığı için elbette ki gerçeği yansıtmıyor. Ayrıca bu sayının içerisinde kayıtsız çalışan, çıraklık adı altında çalışan, evde çalışan çocuklar da yok.
TÜİK'in açıkladığı bu veriler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 2022 bütçe teklifi için uygun bulunmamış olacak ki Bakanlık sunduğu bütçe

teklifinde Türkiye'deki çocuk işçi başlığında verileri şu şekilde açıklamış: 2020 yılında tespit edilen çocuk işçi sayısı 12 bin 457 iken bu sayının 2021 yılında 27 bin olduğunu ve 2023 yılının sonunda ise 29 bine ulaşacağını öngörüldüğü raporda yer aldı.
Bakanlığın verilerinin de TÜİK verilerinin de gerçeği yansıtmadığını biliyoruz.
DİSK-Ar'ın yayınlamış olduğu verilere göre ise çocuk işçi sayısı özellikle de yaz aylarında 5 milyona yaklaşıyor. Verilerin kesin bir sayı vermemesinin nedeni ise elbette ki kayıtsız ve güvencesiz çalışma…
2022'nin Haziran ayında ekonomik krizin boyutlarını da düşünürsek çalışan çocukların sayısını, koşullarını tahmin etmek zor değil.

Çocuklar okulu isteyerek bırakmıyor!

4 + 4 + 4 eğitim sistemine geçiş, yönetilemeyen pandemi süreci, sürekli kesintiye uğrayan eğitim sistemi birçok çocuğu (özellikle de kız çocuklarını) okul hayatından koparıp iş hayatına katılmak zorunda bırakıyorken ekonomik krizin en keskin yerleri yine en çok çocukların canını yakıyor.
Çalışmak zorunda kalmak demek sadece okuldan uzaklaşmak demek değil. Bazen çocuklar hem çalışıp hem de eğitim hayatlarına devam edebiliyorlar. Böyle olunca da vazgeçmek zorunda oldukları şeyler ya uykuları ya oyunları ya da arkadaşları oluyor.

Çocuk işçiliği ile mücadele etmeliyiz

Uluslararası Çalışma Örgütü 2002 yılında 12 Haziran gününü Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü olarak ilan etti. Bu günün ilanının üzerinden 20 yıl geçmiş. Yirmi yılda, ilan edilen günün konusu ile ilgili ne değişmiş, mücadele edilmiş mi, edildiyse bu mücadele kazanılmış mı… Bu sorular daha da arttırılabilir ama bildiğimiz bir şey var ki işçi sınıfının alım gücü azaldıkça, sınıf çatışması derinleştikçe çocuklar işçi sınıfının çok büyük bir kısmı olmaya devam edecekler…
Kimsenin çalışamayacağı işlerde çalışan çocuklar iş yerlerinde öldürülüyor. Kayıtsız ve güvencesiz oldukları için ölümleri araştırılmıyor.
Çocuklar buralarda ihmal ve istismara karşı savunmasız hale geliyorlar. Çocukların çalışma süreleri arttıkça ömürleri kısalıyor. Mülteci, göçmen çocuklar ise bu koşullardan iki kat etkileniyorlar.
Çocuk işçiliği yasaklanana kadar, çocuklar için ve onlarla birlikte mücadele etmeye devam etmekten başka şansımız yok. Sermaye sınıfının sahte "çocuk duyarlılığı, sevgisi" üzerinden nasıl kar elde ettiğini biliyoruz. O halde çocuk emeği sömürüsüne karşı harekete geçmeli, tamamen yasaklanması noktasında adımlar atmalıyız.

toplumsal özgürlük
Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00